

PETŘINY

Bc. Sonja Lukešová | diplomová práce | ateliér Koucký

**České vysoké učení technické v Praze
Fakulta architektury**

**Autorka: Bc. Sonja Lukešová
Vedoucí diplomové práce: prof. Ing. arch. Roman Koucký
Odborná asistentka: Ing. arch. Edita Lisecová**

ZS 2023/2024

Poděkování

Tímto bych ráda vyjádřila své poděkování panu prof. Ing. arch. Romanu Kouckému a Ing. arch. Editě Lisecové za jejich odborné vedení a cenné rady.

Dále bych chtěla poděkovat své rodině a přátelům za upřímnou podporu během celého studia.

OBSAH

01 . ZADANÍ		9
02. ANALÝZA		14
03.HISTORIE		42
	Na Petřinách První republika Sídliště Petřiny 90.léta Současnost	
04.NÁRVH		72
	Koncept Širší vztahy Náměstí Stavby	

01

ZADÁNÍ

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE FAKULTA ARCHITEKTURY	
AUTOR, DIPLOMANT: Bc. Sonja Lukešová AR 2023/2024, ZS	
NÁZEV DIPLOMOVÉ PRÁCE: (ČJ) PETŘINY (AJ) PETŘINY	
JAZYK PRÁCE: ČESKÝ	
Vedoucí práce: Oponent práce:	prof. Ing. arch. Roman Koucký Ústav: 15118 Ústav nauky o budovách
Klíčová slova (česká):	Petřiny, náměstí, sídliště, Praha, centrum
Anotace (česká):	Práce se zaměřuje na pražskou čtvrť Petřiny s důrazem na pozdější zásahy do její celkové kompozice, která je tvořená převážně panelovým sídlištěm, a jejich dopady na celkovou integritu území. Zvláštní pozornost je věnována nedokončenému náměstí. Cílem práce je navrhnout řešení, které definuje centrum Petřin a poskytne konkrétní návrh, jak přistupovat k tvorbě náměstí v modernistické struktuře zástavby.
Anotace (anglická):	This thesis focuses on the Prague district of Petřiny, emphasizing later interventions and their impacts on the overall integrity of the area. Special attention is given to an unfinished square. The aim of the thesis is to propose a solution that defines the center of Petřiny and provides a specific proposal on how to approach the creation of the square within the modernist structure of the built environment.

Prohlášení autora

Prohlašuji, že jsem předloženou diplomovou práci vypracoval samostatně a že jsem uvedl veškeré použité informační zdroje v souladu s „Metodickým pokynem o etické přípravě vysokoškolských závěrečných prací.“

V Praze dne 10.01.2024

podpis autora-diplomanta

České vysoké učení technické v Praze, Fakulta architektury

2/ ZADÁNÍ diplomové práce

Mgr. program navazující

jméno a příjmení: Sonja Lukešová

datum narození: 20.08.1999

akademický rok / semestr: 2023/24 / zimní semestr

obor: Architektura a urbanismus

ústav: 15118 / Ústav nauky o budovách

vedoucí diplomové práce: prof. Ing. arch. Roman Koucký

téma diplomové práce: Petřiny

viz přihláška na DP

zadání diplomové práce:

1/ popis zadání projektu a očekávaného cíle řešení

Doplnění městské struktury pražských Petřin s definováním klíčových staveb a vytvoření návrhu pro nové centrum Petřin.

2/

Pro AU/ součástí zadání bude jasně a konkrétně specifikovaný stavební program

Pro D/ součástí zadání budou jasně a konkrétně specifikované jednotlivé fáze projektu, které jsou nezbytnou součástí řešení

Hmotové řešení kompozice sídla Petřiny v návaznosti na vypracovaný diplomní seminář s důrazem na architektonicko-urbanistické řešení centra Petřin. Doplnění a sestavení programu bude probíhat v prvních čtrnácti dnech semestru.

3/ popis závěrečného výsledku, výstupy a měřítka zpracování

Odevzdány budou plachty v rozsahu dle požadavků FA ČVUT a dvě portfolia formátu A4.

Diplomová práce bude zveřejněna dle požadavků studijního oddělení FA ČVUT. Projekt bude rozpracován v rozsahu studie, jeho součástí bude: autorský text, analytická část, popis a vysvětlení konceptu řešení, situace širších vztahů v měřítku 1:5000, situace návrhu v měřítku 1:1000, půdorysy, řezy a pohledy v měřítku 1:200, vizualizace návrhu

4/ seznam dalších dohodnutých částí projektu (model)

Rozsah a měřítka jednotlivých výkresů či modelu mohou být vedoucím projektu ještě upřesněna. Měřítka výstupů mohou být přizpůsobena požadovaným formátům odevzdání.

Datum a podpis studenta

25.09.2023

Datum a podpis vedoucího DP

Datum a podpis děkana FA ČVUT

13.11.2023

registrováno studijním oddělením dne

10.9.2023

Analýza lokality_____ **Určení míst k transformaci**_____ **Návrh místního centra**

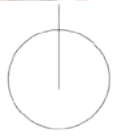
02

ANALÝZA

Morfologie

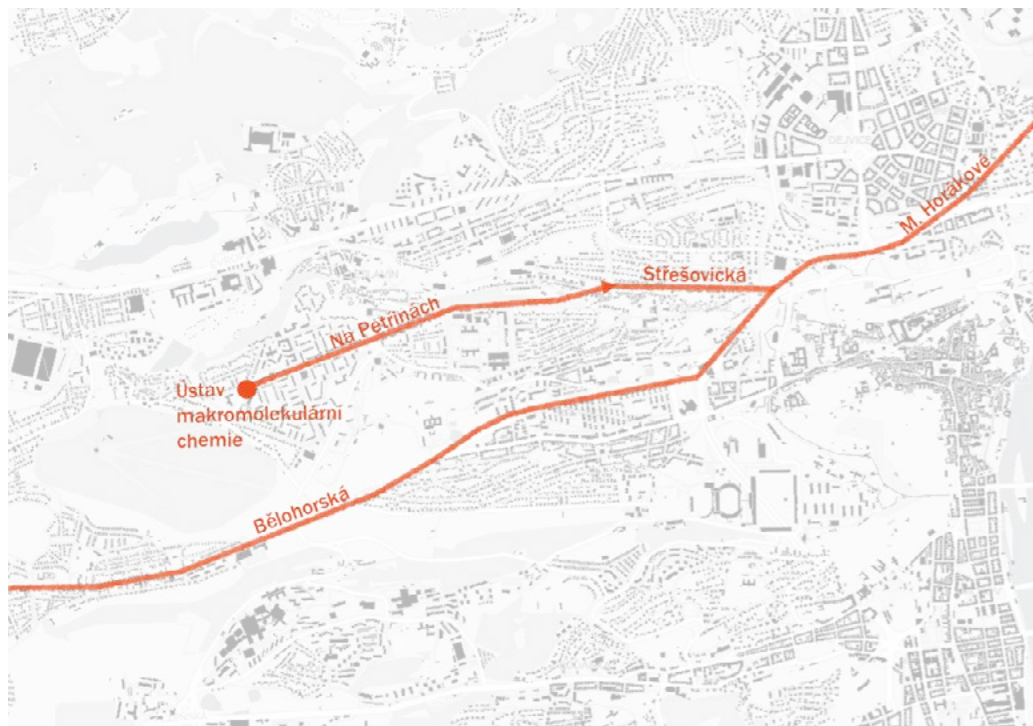
— hranice území

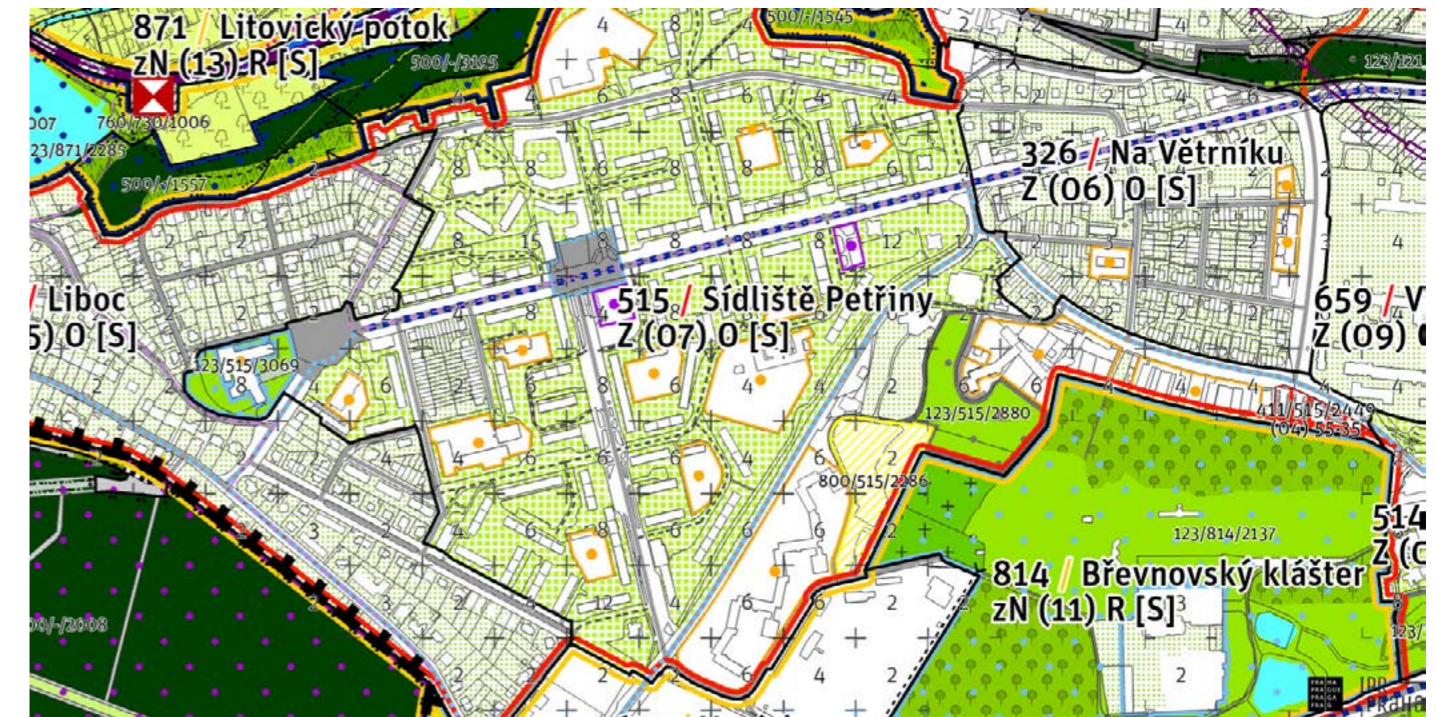

Petřiny se nacházejí v západní části Prahy ve výšce kolem 364 metrů nad mořem. Na území, které je velké zhruba 40 ha žije přibližně 16 500 obyvatel. Na západní straně Petřin je umístěna Obora Hvězda, východním směrem je Břevnovský klášter. Území je na severní straně ohraničeno zarostlým srázem, pod kterým je ulice Evropská. V roce 2015 zde byla otevřena stanice metra Petřiny, která byla vybudována v rámci prodloužení linky metra A.

Kompoziční osou lokality je ulice Na Petřinách, která prochází středem zástavby a na které jsou umístěny místní dominanty. Ulice je zakončena Ústavem makromolekulární chemie AV ČR.

Metropolitní plán

Metropolitní Plán Prahy
<https://plan.praha.eu/>, vyhledáno dne 20.05.2023

Uliční prostranství

Vymezení uličních prostranství

- Ulice vymezená linií
- Náměstí vymezené plochou
- Parkově upravená část náměstí

Hierarchie uličních prostranství

- Ulice metropolitní úrovně
- Náměstí čtvrtkové úrovně
- Ulice čtvrtkové úrovně
- Náměstí lokální úrovně
- Ulice lokální úrovně
- Náměstí místní úrovně
- Ulice místní úrovně

Stavební bloky

- Stavební blok, stávající stavba v městském parku nebo v samotě
- Soukromá zahrada, areálová zahrada
- Park ve volné zástavbě
- Komunikace v parku ve volné zástavbě
- Komunikace mimo veřejná prostranství

Plochy nestavebních bloků

- Městská parková plocha zahradní
- Městská parková plocha sadová
- Městská parková plocha lesní
- Městská parková plocha zpevněná
- Speciální zahrada
- Městská přírodní plocha

Plochy nestavebních bloků a otevřené krajiny

- Les na lesních pozemcích
- Hřbitov
- Zahrádková osada
- Parkové sportoviště
- Zahrádnictví a vinice
- Vodní plocha a vodní tok

Plochy otevřené krajiny

- Pole
- Louka a pastvina
- Ovocný sad a zahrada
- Les na nelesních pozemcích
- Jiná plocha přírodě blízká

MHD

stanice metra

zastávka autobusu

tramvajové zastávky

tramvajová linka

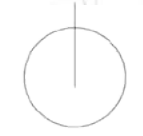
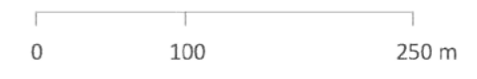
0 100 250 m

Veřejný prostor

- park ve volné zástavbě
- soukromá zahrada
- městská parková plocha
- les

Určení míst k transformaci

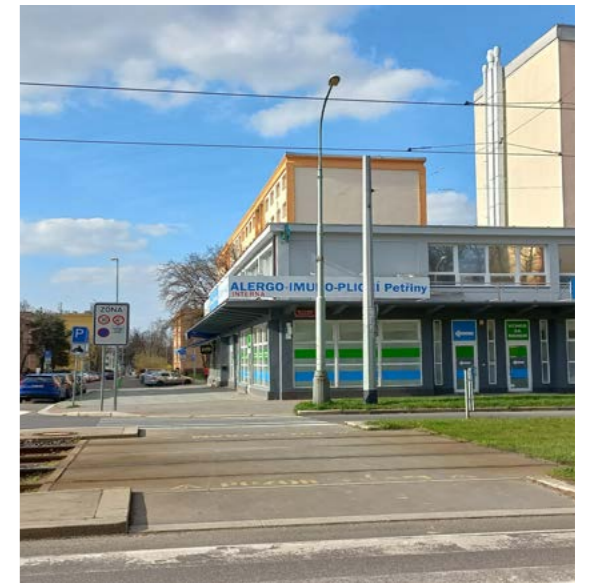
Na Petřínách bylo identifikováno 6 mikrolokalit, které mají špatně uchopitelnou podobu a nejasně definovanou strukturu. Nedostatečně komunikují se svým okolím a vznikají zde nekomfortní místa se slabou sociální kontrolou.

Tato vybraná místa vhodná k intervenci lze kategorizovat podle jejich kompozičního umístění v zástavbě, kde jsou zvýrazněny:

- uzly
- hlavní cesty
- rozhraní

Mimo vybraná místa jsou zde i další stavby s potenciálem ke zlepšení jejich vlivu na veřejný prostor. Panelové domy mají na bocích slepé fasády, a tím v kombinaci s dalšími faktory vznikají na určitých místech slepé body bez vizuální kontroly. Často jsou panelové domy polepovány nevhodnou reklamou a nápisy, což přispívá ke vzniku grafického smogu.

Nízkopodlažní stavby jsou většinou funkčně dobře fungující ve struktuře místa, ale nabízí se i možnost jejich přestavby, případně nadvýstavby. Úspěšný projekt přestavby takového nízkopodlažního domu byl realizován podle návrhu architektky Ing. arch. Lucie Němcové. Díky kompletní rekonstrukci a nástavbě třetího patra zde vznikl v roce 2021 polyfunkční dům s moderními prostory, kde je dnes mimo jiné cukrárna, taneční studio a kanceláře.

Nízkopodlažní dům s nevhodným polepem

Příklad uličky se slepou fasádou

Zrekonstruovaný nízkopodlažní dům
<http://www.petriny82.cz/>, vyhledáno dne 10.04.2023

- ① u věžového domu
- ② u Domu hotelového bydlení
- ③ centrum Petřiny
- ④ nízkopodlažní domy České pošty a drogerie
- ⑤ nízkopodlažní dům s Normou
- ⑥ u vysokoškolských kolejí

uzly
 hlavní cesty
 rozhraní
 dominanty
 ① místa

1

u věžového domu

Plocha je u rozhraní panelové výstavby a rodinných domků, u ulice Ankerská. Je zde jeden ze čtyř 12 patrových panelových domů, který zde tvoří místní dominantu. Zbytkové plochy kolem domu jsou dnes využívány jako nadzemní parkoviště s parkem ve volné zástavbě po straně, kterým prochází pěší cesta. Ta z druhé strany sousedí s oploceným areálem staveb technického vybavení. V tuto chvíli je místo neucelené, působí nejednotně a nepřehledně. Nekomunikuje se svým okolím a je těžko uchopitelné, následkem čehož zde vznikají nepříjemná zákoutí bez přirozené vizuální kontroly.

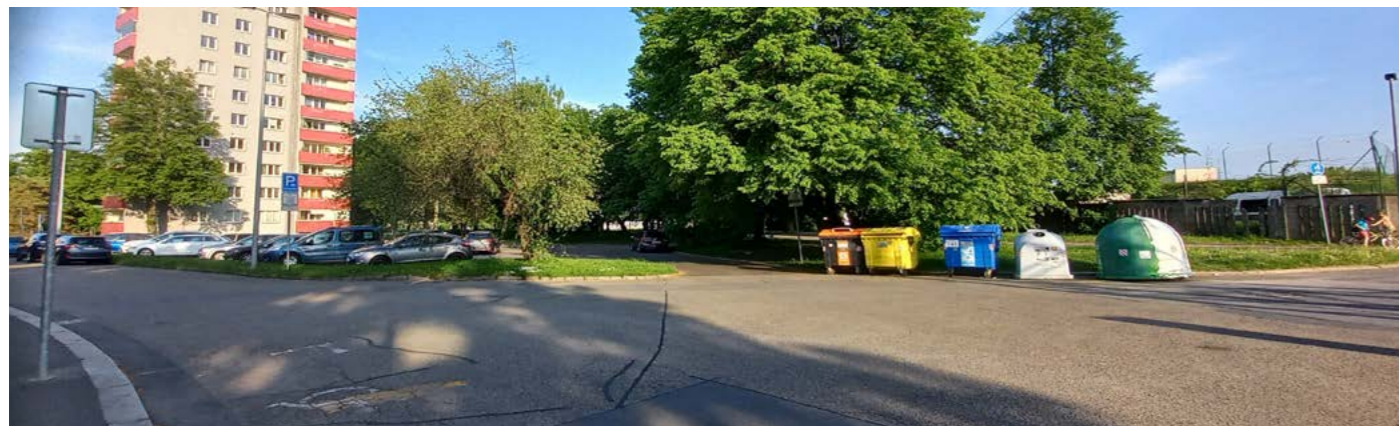
I

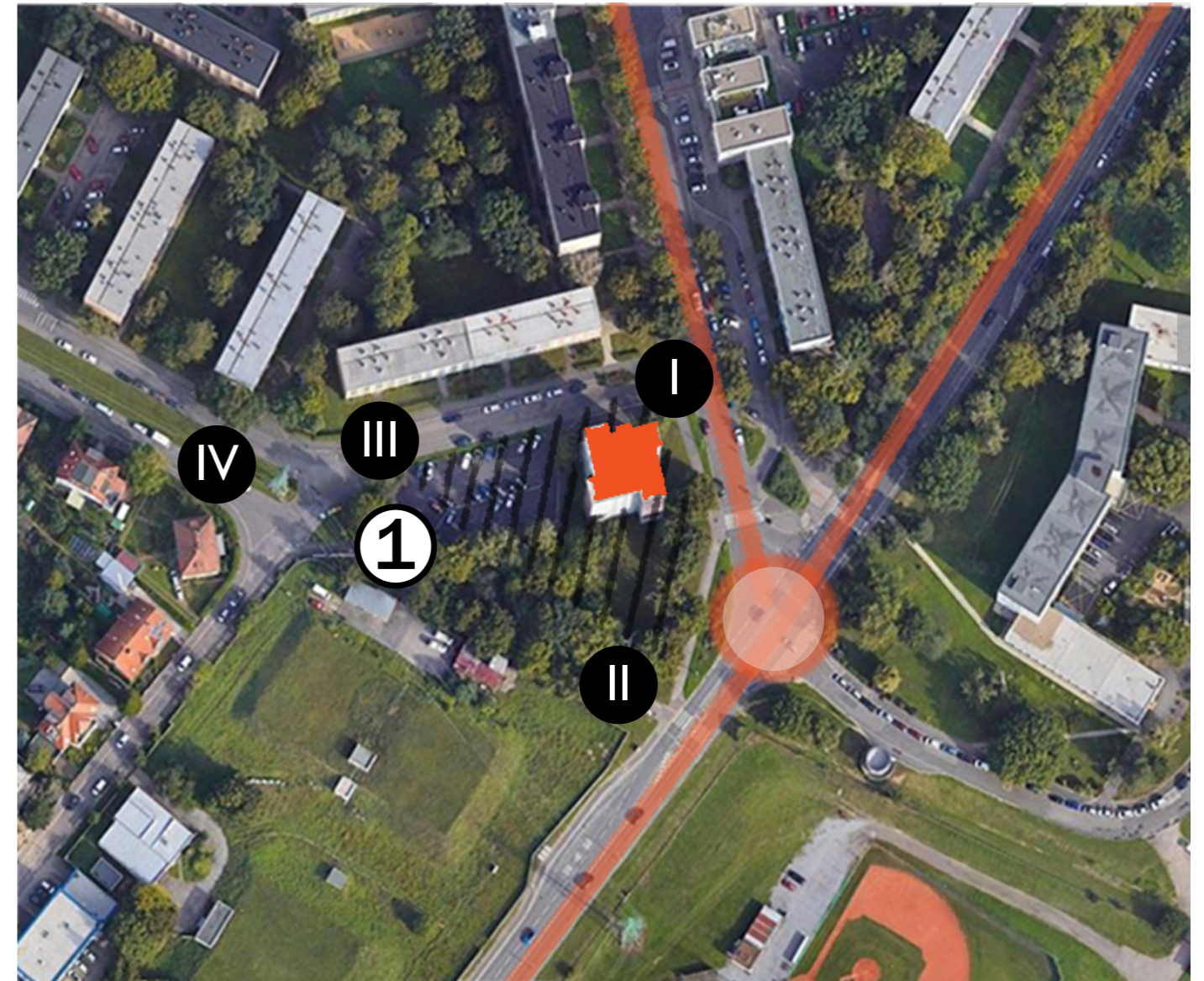
II

III

IV

Současný stav
Google Maps, vyhledáno dne 05.09.2023

2

u Domu hotelového bydlení

Místo je vedle Domu hotelového bydlení na Petřinách. Parter domu nenaplní svůj potenciál a je zde zaslepený. Uprostřed je park ve volné zástavbě a dětské hřiště, kolem těchto ploch je parkování. Chybí zde návaznost pěších cest. Místo se nachází na rozhraní panelové zástavby a „Areálu Hvězda“, není zde uchopitelné propojení obou částí sídla a prostor působí zbytkově.

I

II

III

IV

Současný stav
Google Mpas, vyhledáno dne 05.09.2023

3

centrum Petřín

Plocha, která byla vymezena pro náměstí Petřín, nyní slouží jako parkoviště, které je od cest oddělené keřovou výsadbou. Vedle obchodního domu byl v roce 2015 postaven vestibul metra, který vytváří bariéru v okolí. Výstup z vestibulu nenavazuje na vedlejší obchodní dům a vzniká zde ulička se slepými fasádami. Obchodní dům nemá plně využívaná všechna patra. Dispozice pater jsou v současném stavu těžce slučitelná s dnešními požadavky na komerční využití (chybějící výtah, špatně dělitelné dispozice). Parter obchodního domu je zaslepený a nekomunikuje s ulicí.

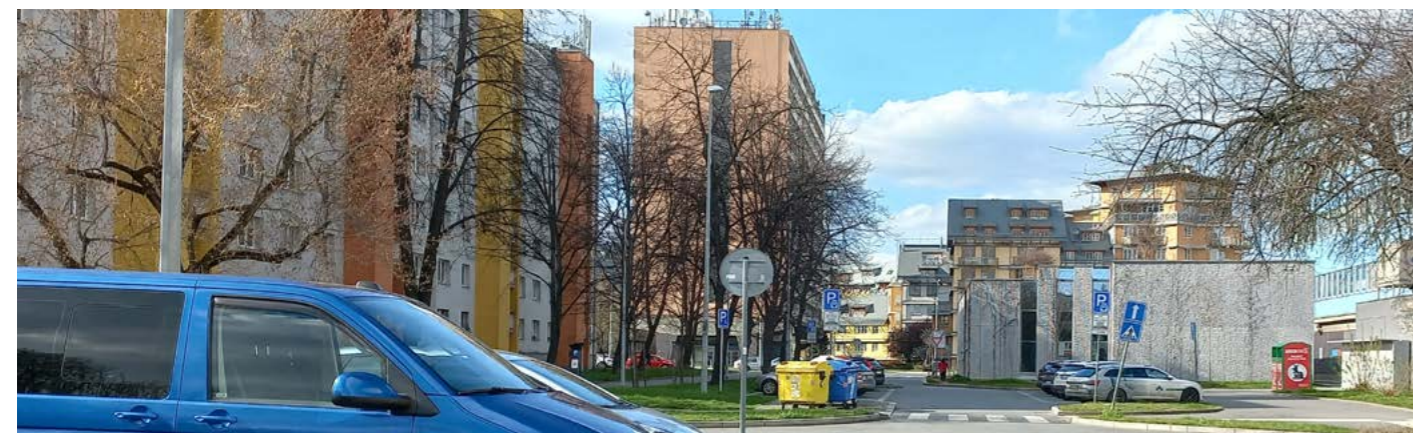
I

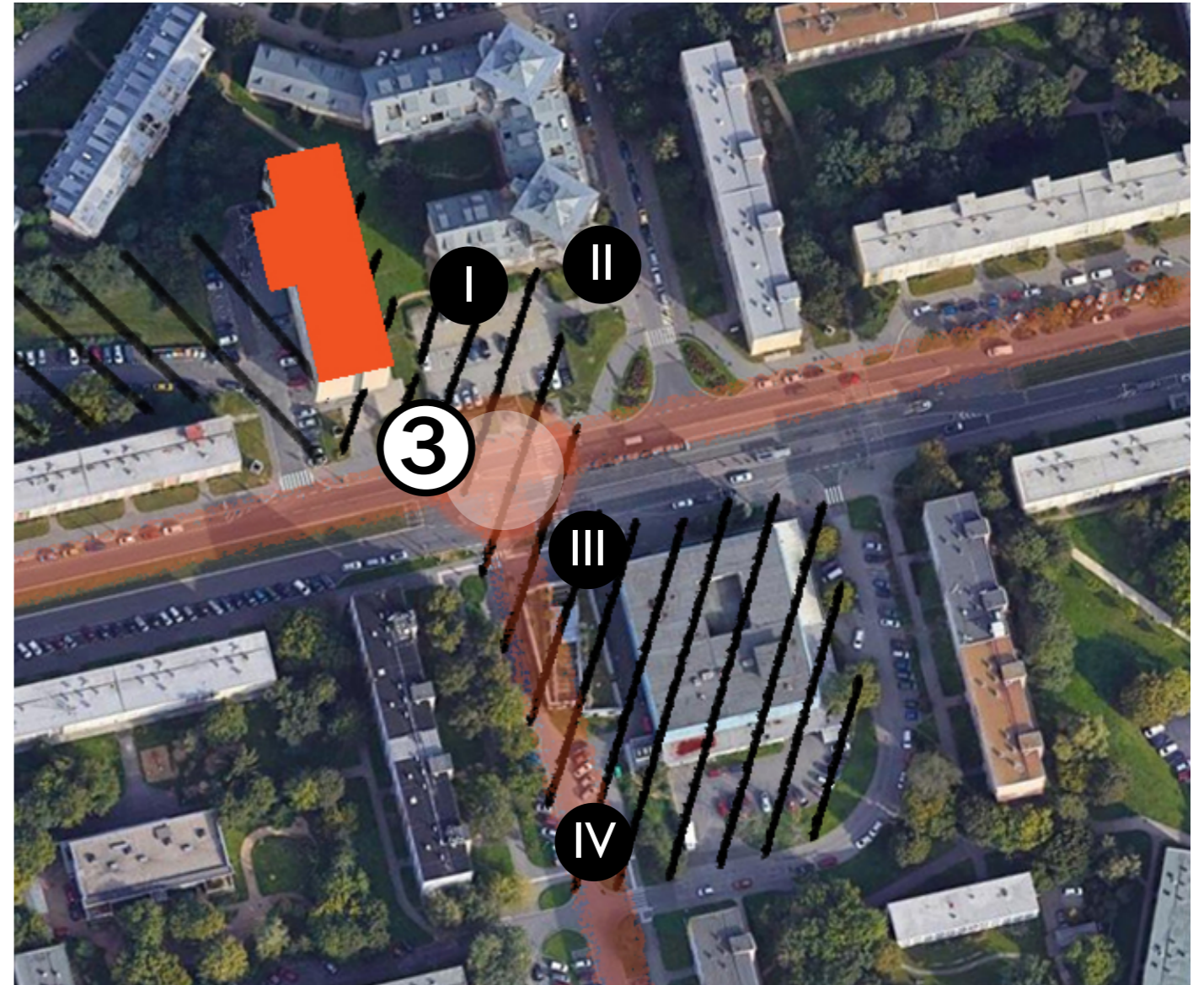
II

III

IV

Současný stav
Google Mpas, vyhledáno dne 05.09.2023

4

nízkopodlažní domy České pošty a drogerie

Ve vyznačené ploše jsou dvě nízkopodlažní budovy a jejich okolí u ulice Na Petřinách. V jedné stavbě je pobočka České pošty, umístěna v polovině stavby. Druhá polovina je prázdná od doby, kdy byla kvůli špatnému stavu objektu uzavřena místní hospoda, původní takzvaná samojídlna. Na protější straně je budova stejného typu, která je v dobrém technickém stavu, přesto má nedostatky v slepých fasádách a špatné provázanosti s okolím.

I

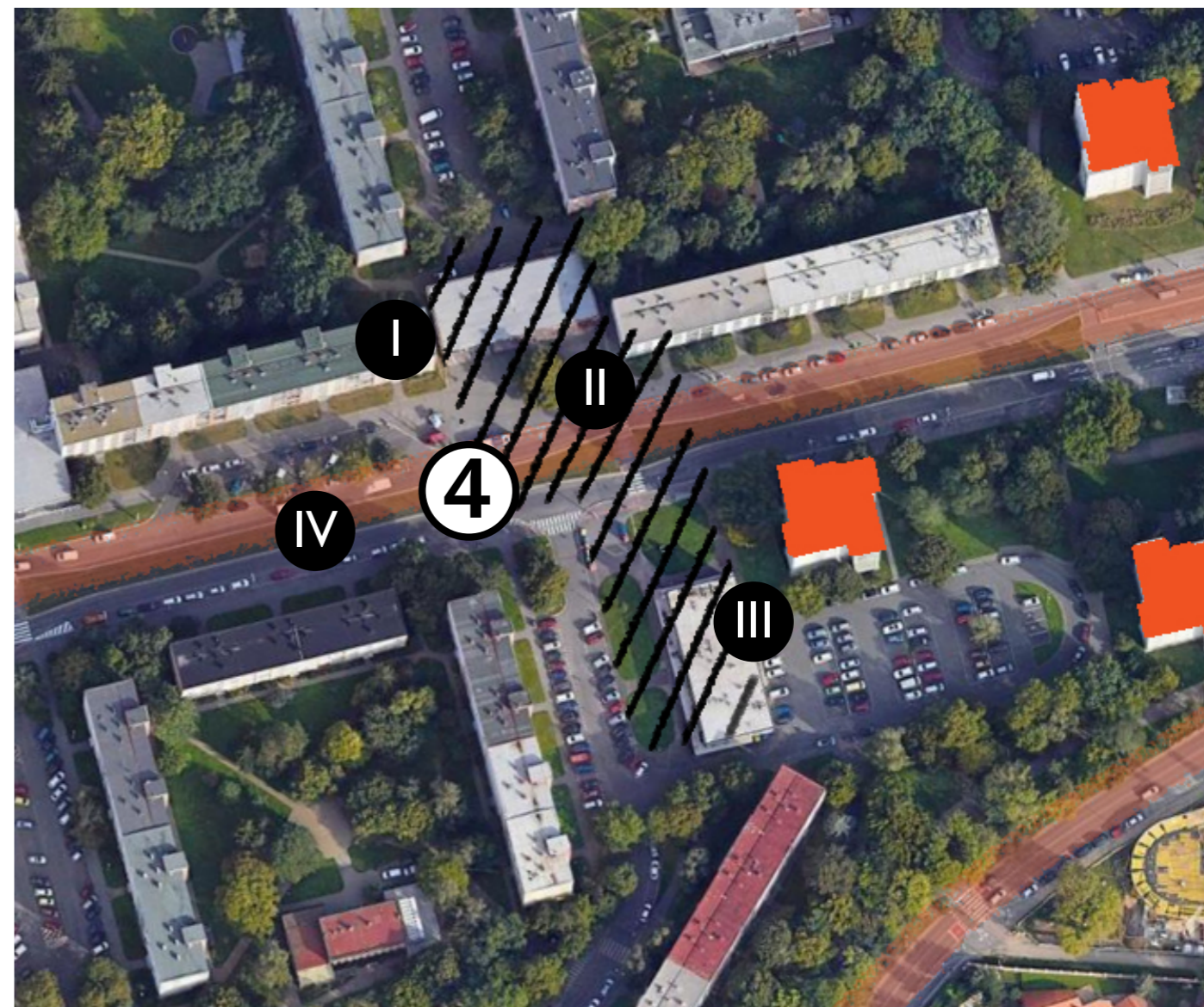
II

III

IV

Současný stav
Google Maps, vyhledáno dne 05.09.2023

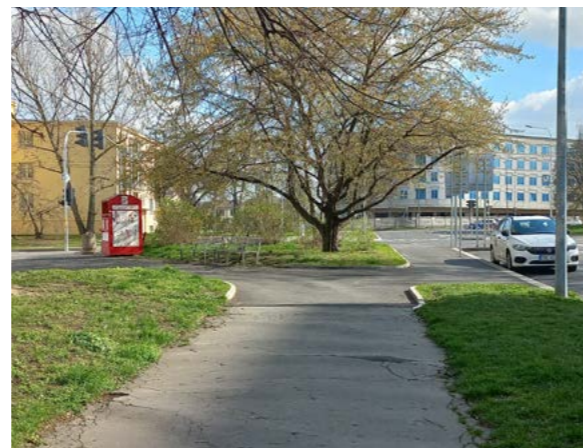
5

nízkopodlažní dům s Normou

Nízkopodlažní stavba, která je nyní využívána obchodním řetězcem Norma. Pozemek je umístěn na křižování ulic Na Petřinách, Ankarská a Na Větrníku. Kolem jsou dva 12 podlažní domy, které okolí křižovatky kompozičně vymezují. Okolí nízkopodlažní stavby je neudržované a jsou zde místa v parku ve volné zástavbě bez přirozené sociální kontroly.

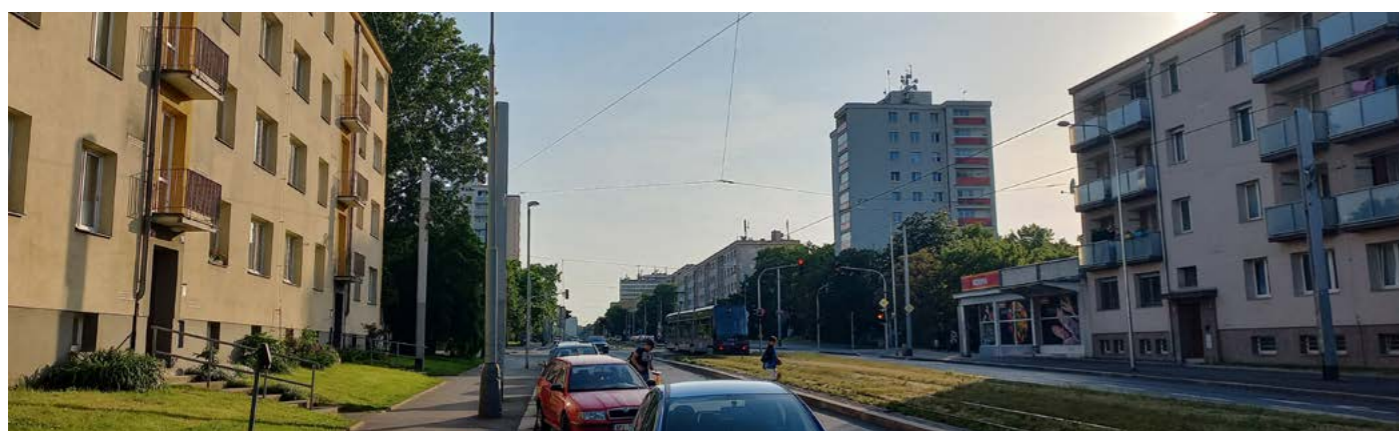
I

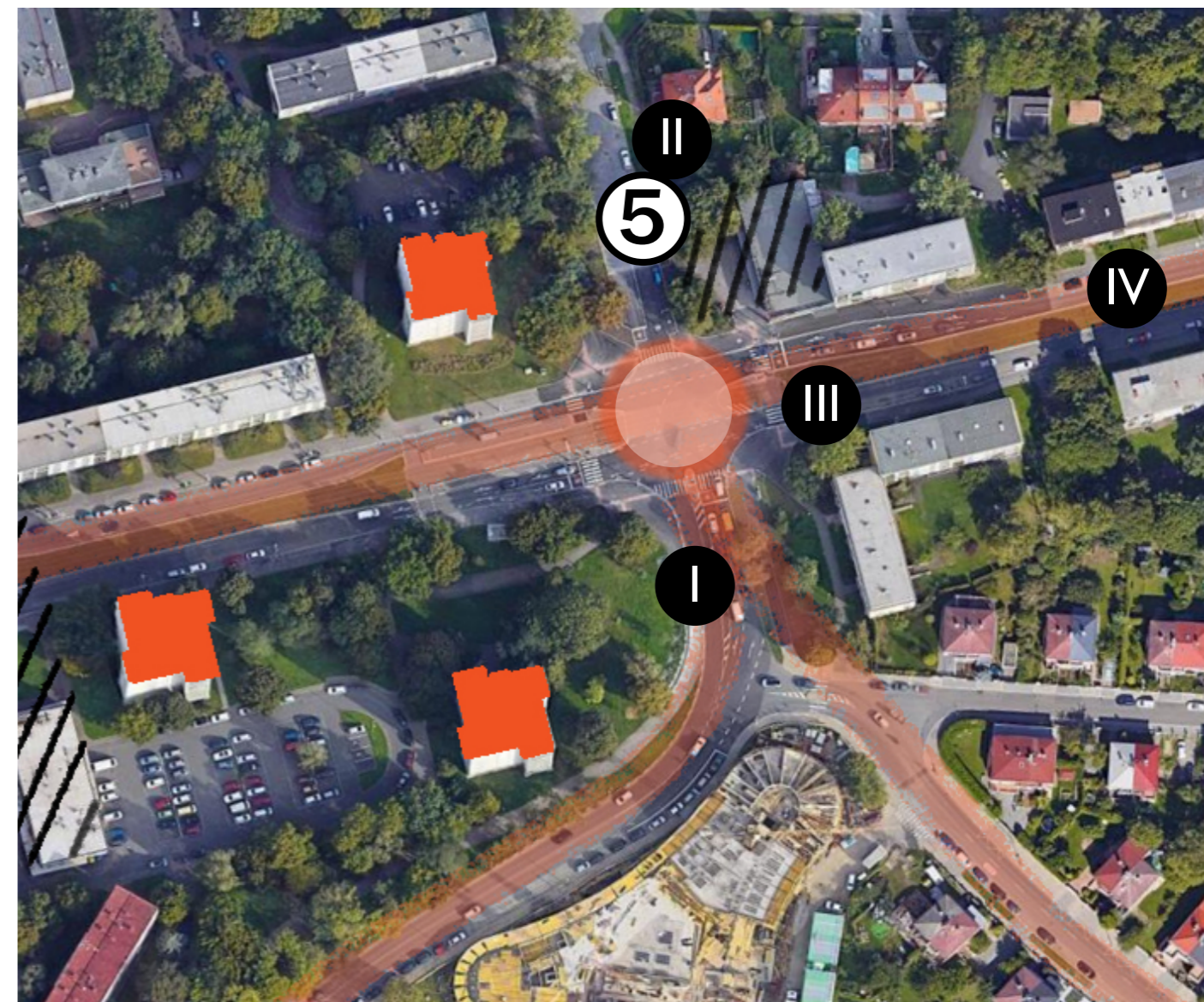
II

III

IV

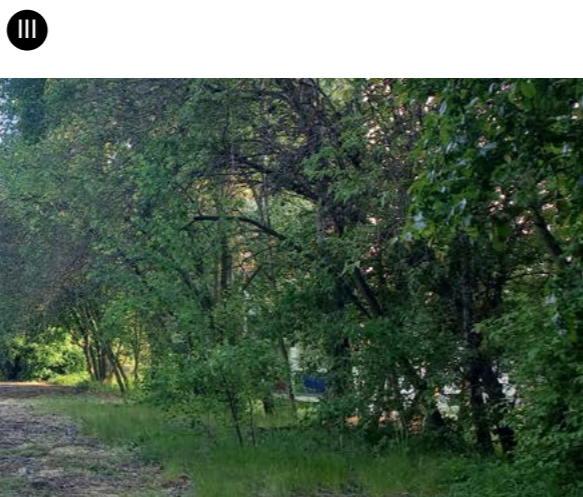
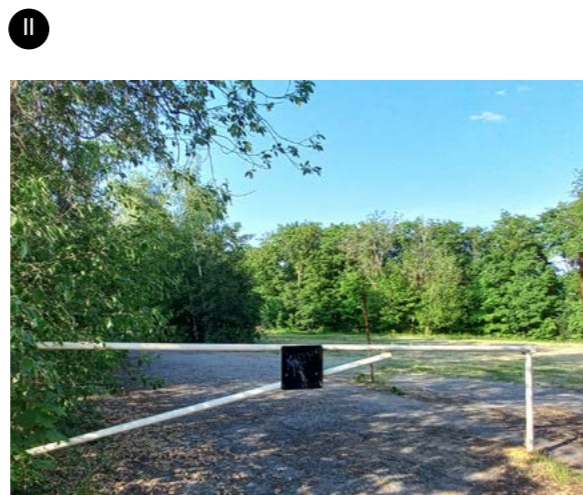

Současný stav
Google Mpas, vyhledáno dne 05.09.2023

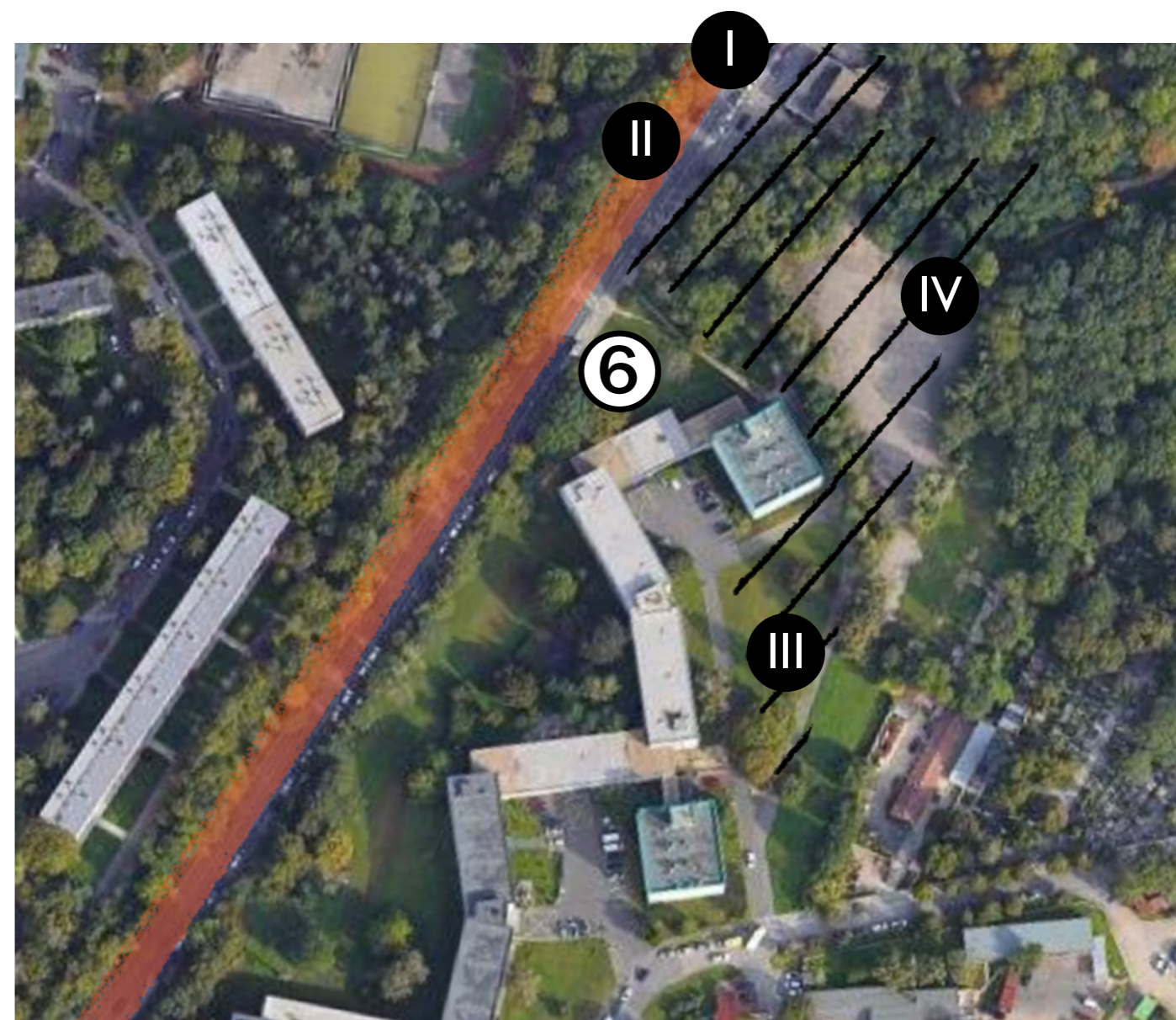
6

u vysokoškolských kolejí

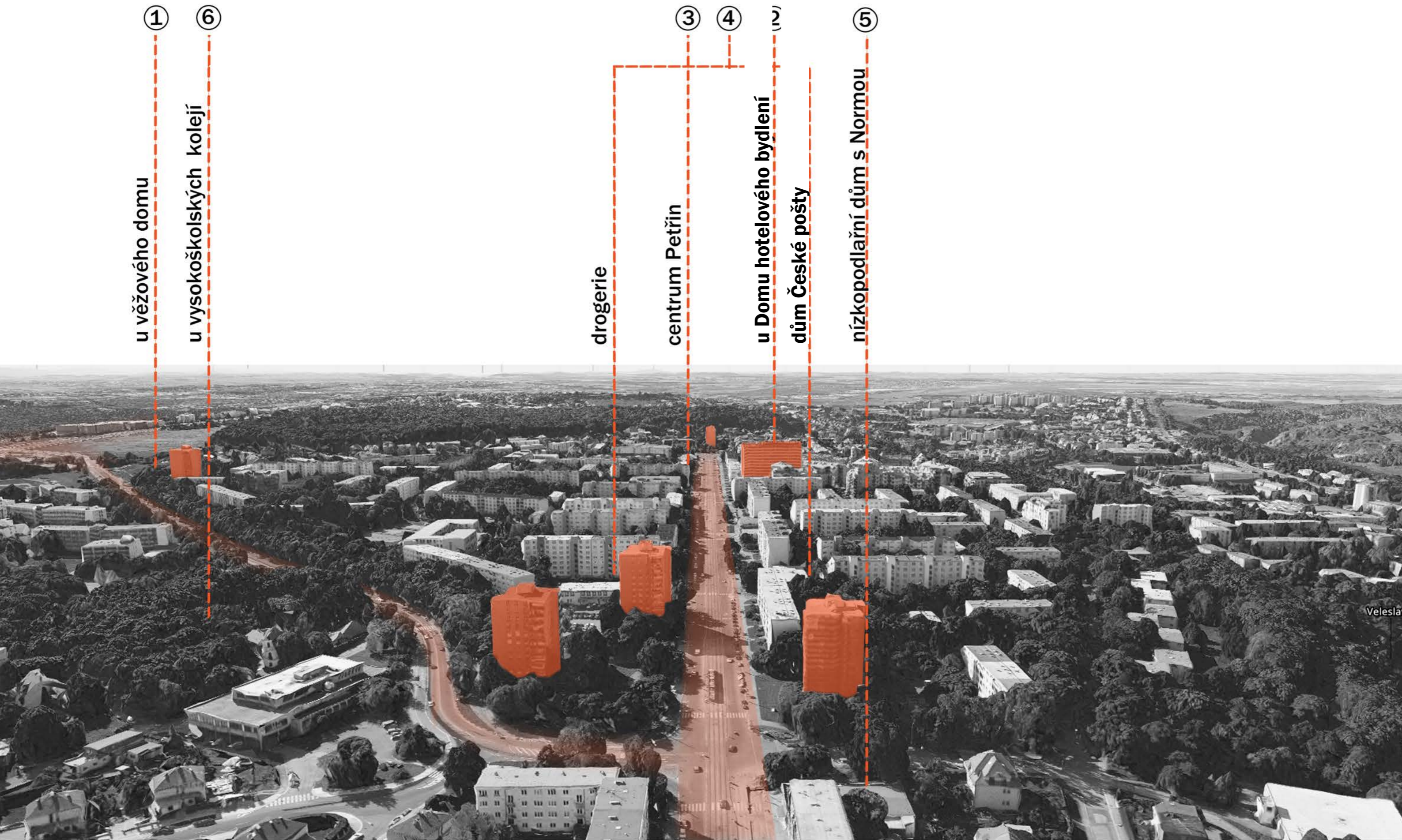
Plocha mezi kolejemi Větrník a bytovým domem Comenius, který je právě ve výstavbě. V místě je čerpací stanice a zbytková asfaltovaná plocha, která byla využívána jako improvizované parkoviště. Místo je špatně uchopitelné, nemá kompoziční určení a není dobře přístupné.

IV

Současný stav
Google Maps, vyhledáno dne 05.09.2023

1
u věžového domu

2
u vysokoškolských kolejí

3
drogerie

4
centrum Petřín

5
u Domu hotelového bydlení

6
dům České pošty

7
nízkopodlažní dům s Normou

03

HISTORIE

Vývoj

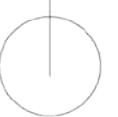
do 20. století

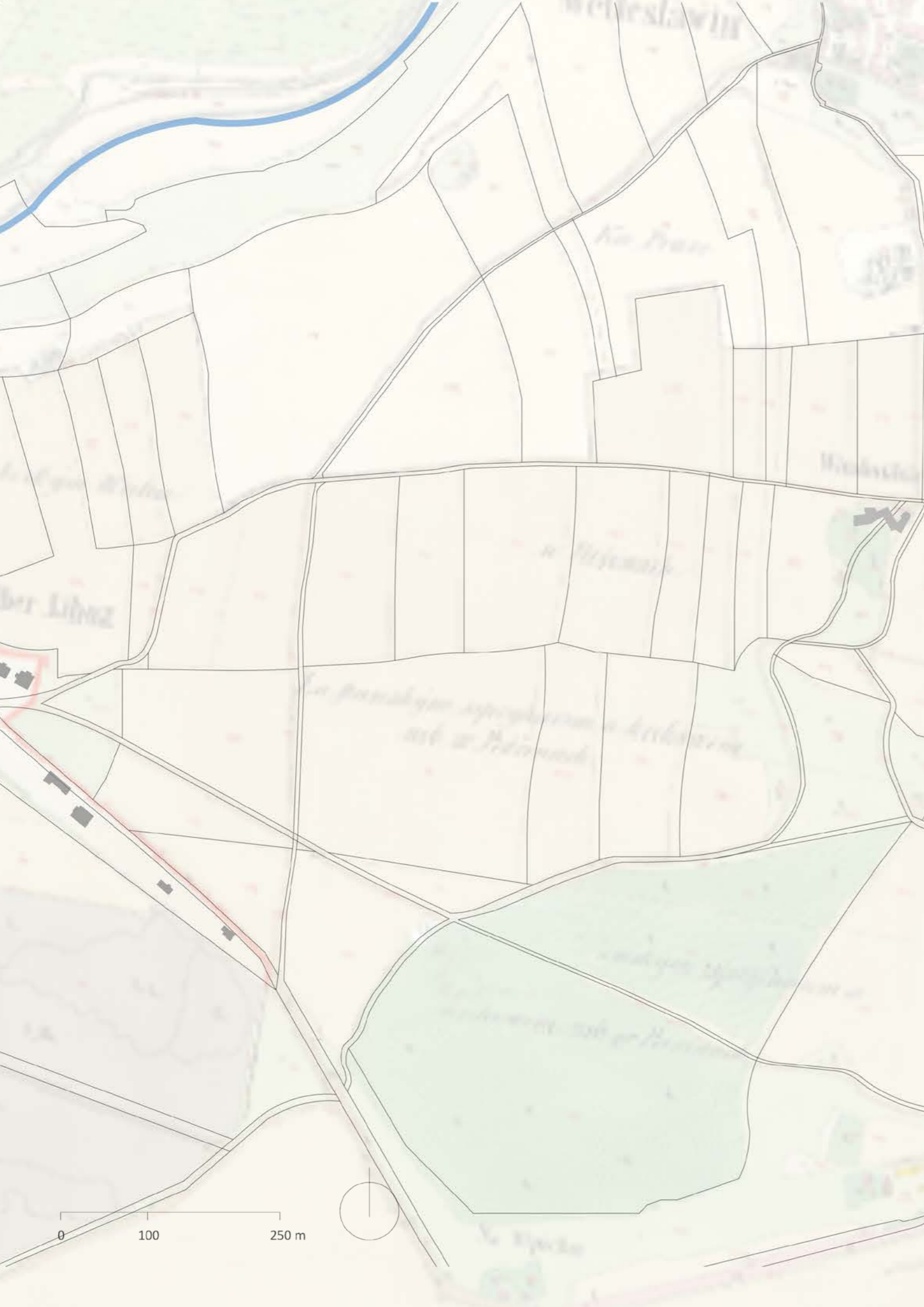
do 50. let 20. století

sídlště Petřiny

Areál Hvězda

po roce 2005

Na Petřinách

Mezi oborou Hvězda s královským letohrádkem z 16. století a Břevnovským klášteřem, který byl založen v 10.století, se rozléhá oblast historicky označovaná V Petřinách nebo také Na Petřinách. Oblast V Petřinách spadala pod severní okraj katastru Břevnova a jižní část katastru Veveslavína. Před připojením k Praze zde byla zemědělská půda a ráz volné krajiny. Na západě, na okraji Břevnovské zahrady, je umístěn dochovaný větrný mlýn holandského typu, podle kterého získala lokalita své jméno Větrník. [1]

Pole statkáře Řečinského, anonymní fotografie, sbírka Filomeny Jičínské

První republika

Ve 20. letech minulého století vznikl plán zástavby Petřín s prvním rozvržením uliční sítě. Hlavní osu tvořila ulice Na Petřinách, která měla být doplněna dvěma náměstími s veřejnými budovami. Zástavba měla být jedno až dvoupodlažní. V těchto letech začaly vznikat první residenční vily. [2]

Zahradní restaurace U Holečeků v Praze - Liboci, kolem roku 1930.
Foto: Archiv Vladimíry Tomanové

Sídliště Petřiny

V 50. letech minulého století začaly vznikat studie projektu sídliště Petřiny. Výstavbě předcházelo několik plánů a vizí od různých architektů. V původním záměru mělo být sídliště ještě ve stylu socialistického realismu, nakonec vzniklo sídliště s panelovou zástavbou modernistického typu. [3]

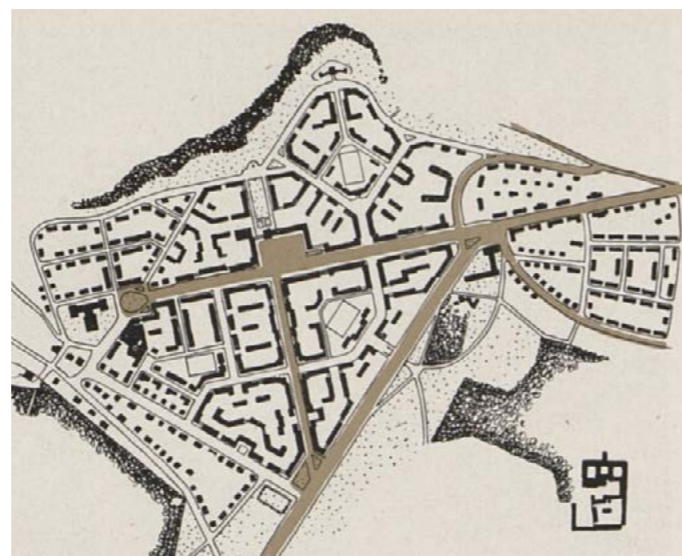

Ulice Na Petřinách, snímek Marie Šechtlová
atelier Šechtla a Voseček, sechtl-vosecek.ucw.cz, vyhledáno dne 20.05.2023

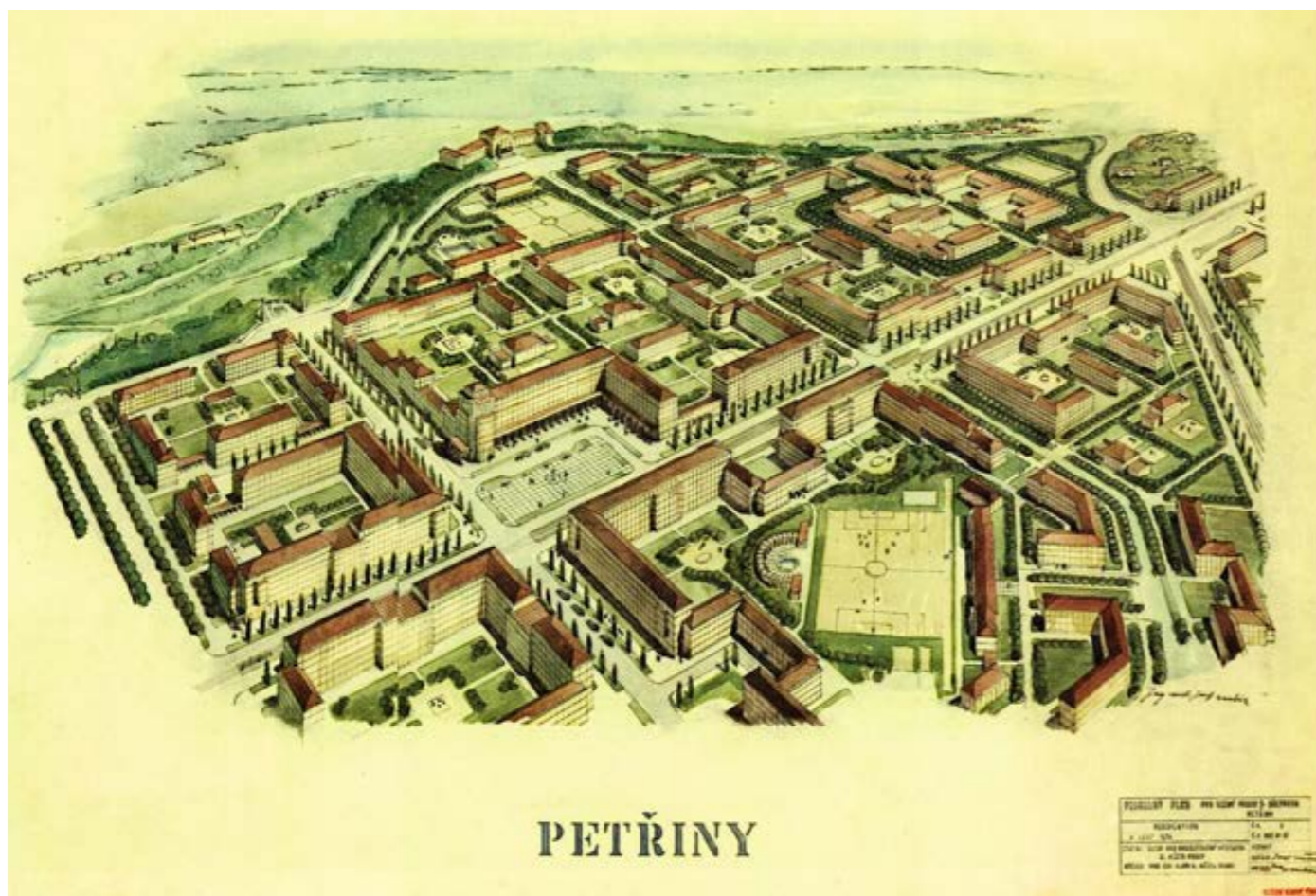
J. Kubín

Studie 1954, J. Kubín
Architektura ČSR. Praha: Klub Architektů, 1958(2), s. 78

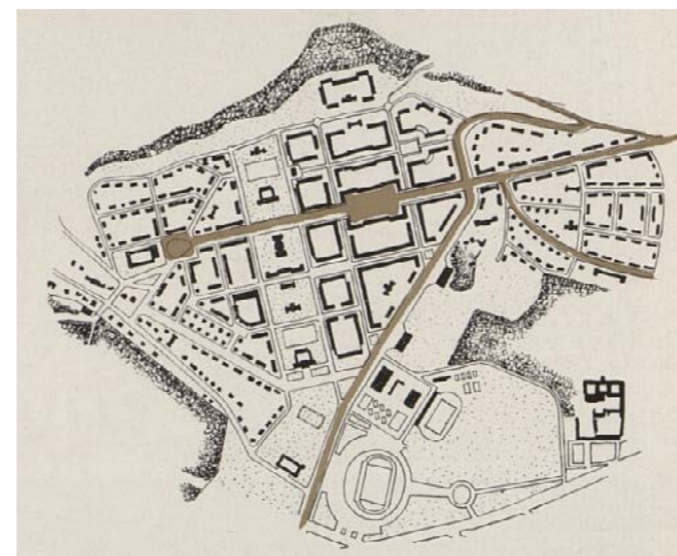

Studie 1955, J. Kubín
Architektura ČSR. Praha: Klub Architektů, 1958(2), s. 78

Perspektiva sídliště Petřiny 1954, J. Kubín
Slavné stavby Prahy 6 / Petr Ulřích (ed.); Lenka Popelová [et al.], Praha : Foibos a Foibos books ve spolupráci s Městskou částí, Praha 6, 2009, s. 115

H. Stašková

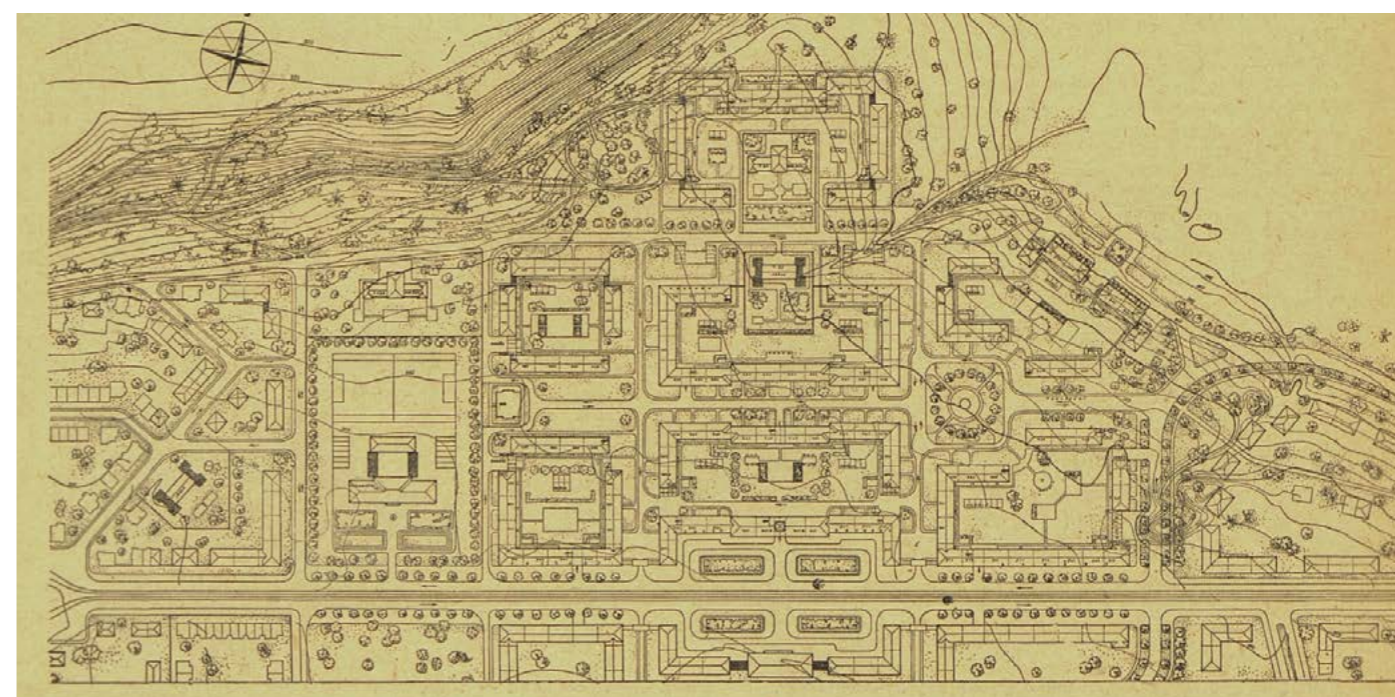
Studie 1955, H. Stašková
Architektura ČSR. Praha: Klub Architektů, 1958(2), s. 79

Perspektiva hlavní ulice Petřiny, H. Stašková
Architektura ČSR. Praha: Klub Architektů, 1956(9), s. 525

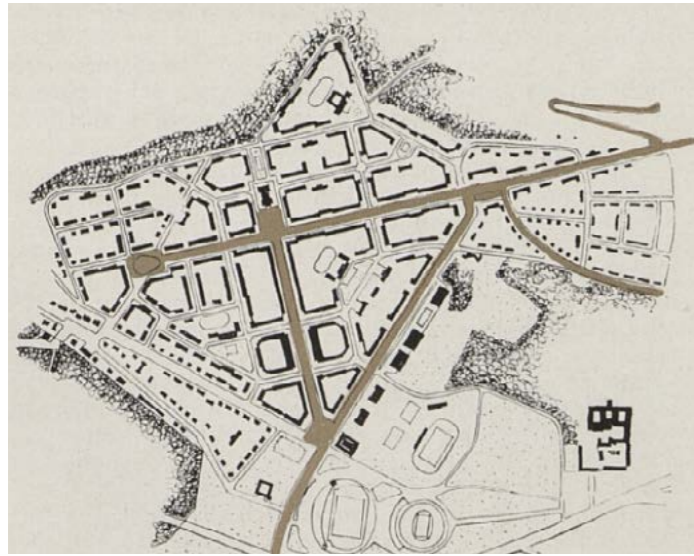

Panoramatický pohled na Petřiny, H. Stašková
Architektura ČSR. Praha: Klub Architektů, 1956(9), s. 528

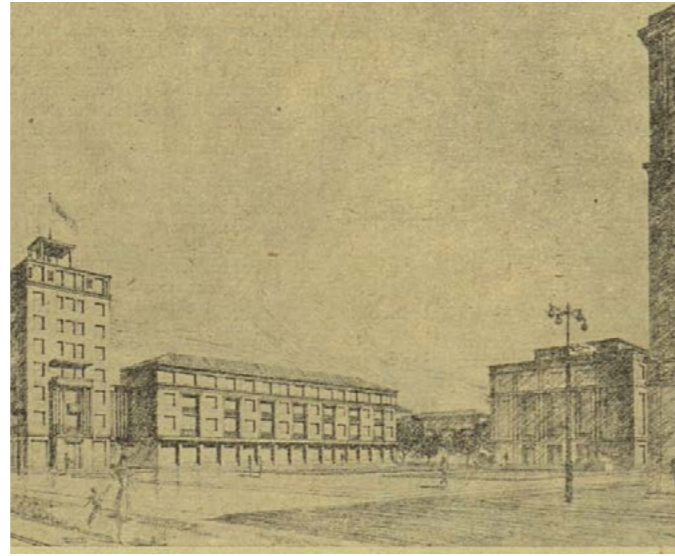

Celkový plán obytného okrsku na Petřinách, H. Stašková
Architektura ČSR. Praha: Klub Architektů, 1956(9), s. 523

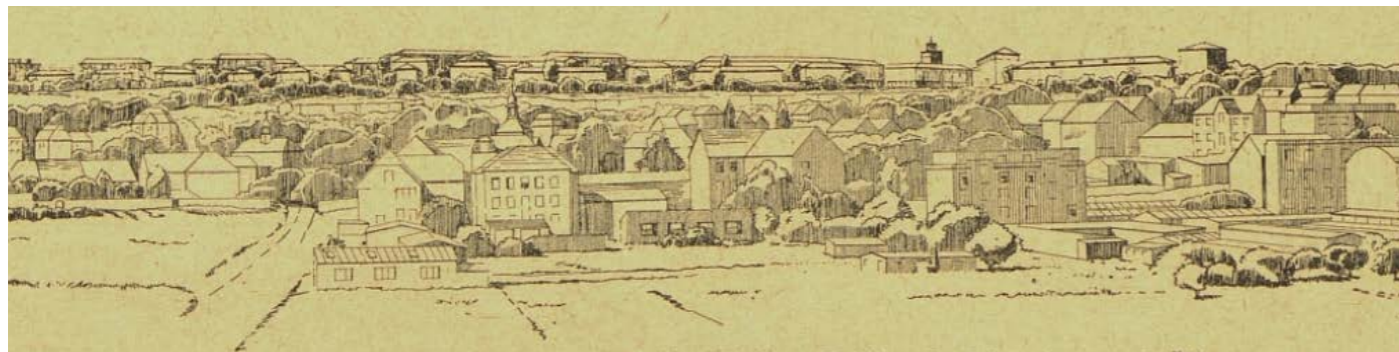
J. Štiff

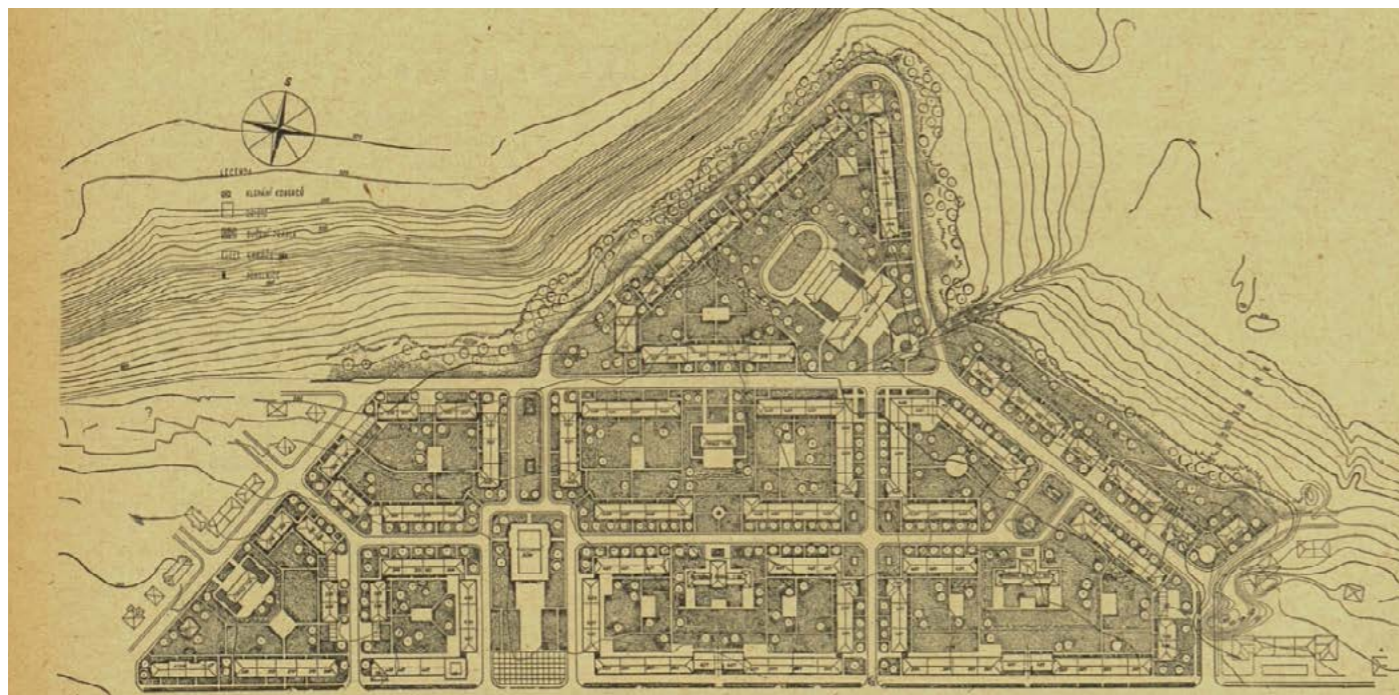
Studie 1955, J. Štiff
Architektura ČSR. Praha: Klub Architektů, 1958(2), s. 79

Perspektiva náměstí na Petřínách, J. Štiff
Architektura ČSR. Praha: Klub Architektů, 1956(9), s. 526

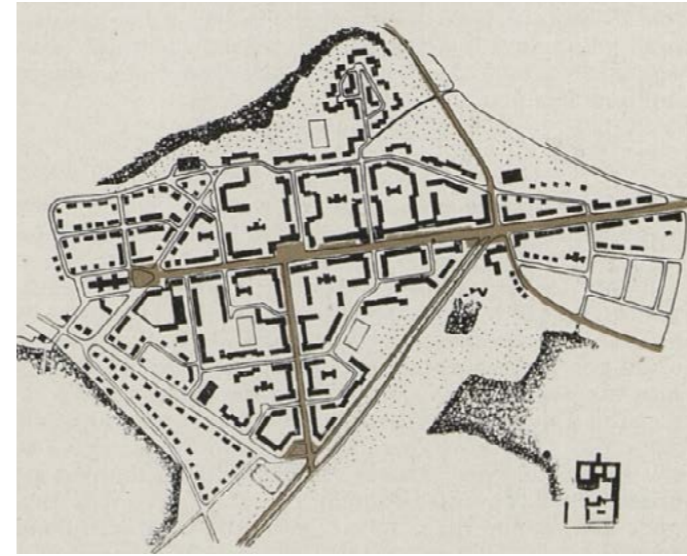

Panoramatický pohled na Petřín, J. Štiff
Architektura ČSR. Praha: Klub Architektů, 1956(9), s. 528

Celkový plán obytného okrsku na Petřínách, J. Štiff
Architektura ČSR. Praha: Klub Architektů, 1956(9), s. 524

E. Benda

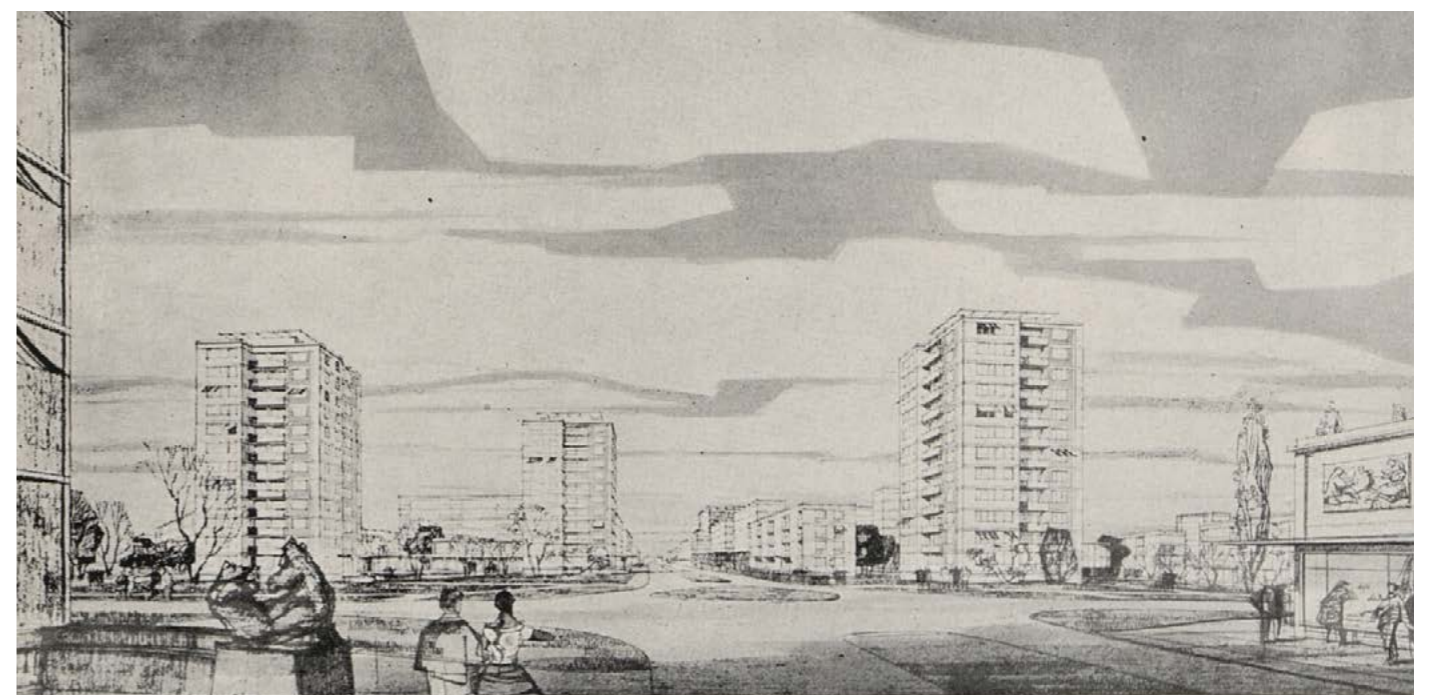
Náčrt schválený sborem konzultantů v dubnu 1956, E. Benda
Architektura ČSR. Praha: Klub Architektů, 1958(2), s. 79

Model sídliště Petřín, E. Benda
Architektura ČSR. Praha: Klub Architektů, 1957(1-2), s. 28

Panoramatická studie sídliště Petřín, E. Benda
Architektura ČSR. Praha: Klub Architektů, 1958(2), s. 80

Pohled ulicí Na Petřínách, projektant územního plánu E. Benda, projektanti jednotlivých objektů: L. Daněk, S. Hubička, V. Míxa, J. Nováček
Architektura ČSR. Praha: Klub Architektů, 1958(2), s. 74

1962 - 1964

*„Výsledek je poznamenán změnami, vyplývajícími z dlouhého vývoje od konceptu po realizaci.
Změna technologie po položení poduličnických investic, zvyšování zástavby, zásah do struktury sídliště umístěním výrobního závodu jsou z hlavních příčin **neúspěchu** díla, položeného do ideálních klimatických podmínek.“*

- Architektura ČSR. Praha: Klub Architektů, 1962(7), s. 430

Sídlíště Petřiny, pohled Brunclíkovou ulicí k jihu
pohlednice frankované 1967, soukromá sbírka

Obytný věžový dům, snímek V. Hošťové
Architektura ČSR. Praha: Klub architektů, 1964(5), s. 326

Od 50. let vedla ulicí Na Petřinách tramvajová linka, foto 60 léta
sbírka F. Zahnáš, www.prazsketramvaje.cz, vyhledáno dne 20.05.2023

Ulice Na Petřinách, snímek Marie Šechtlová
atelier Šechtla a Voseček, sechtl-vosecek.ucw.cz, vyhledáno dne 20.05.2023

Sídlíště Petřiny
Architektura ČSR. Praha: Klub architektů, 1962(7), s. 430

Sídlíště Petřiny, 60. léta
snímek ČTK

Sídlíště Petřiny, rodinné domy vlevo, snímek Z. Voženilka
Architektura ČSR. Praha: Klub architektů, 1963(4-5), s. 252

Ulice Na Petřinách
Nový/Voženilka 1971, bez paginace

Budova Laboratorních přístrojů v ulici Předvoje Na Petřinách, snímek Marie Šechtlová
atelier Šechtla a Voseček, sechtl-vosecek.ucw.cz, vyhledáno dne 20.05.2023

STAVBY

„Významnou součástí městského organismu je jeho centrum, kde ve srovnání s celkovou rozlohou města se na poměrně malé ploše soustřeďuje převážná většina společenských kontaktů ve všech oblastech...

...stručněji by se dalo říci asi takto: kde se odbývá směna výrobků a myšlenek.“

- Architektura ČSR. Praha: Klub Architektů, 1970(7), s. 276

Kulturní centrum

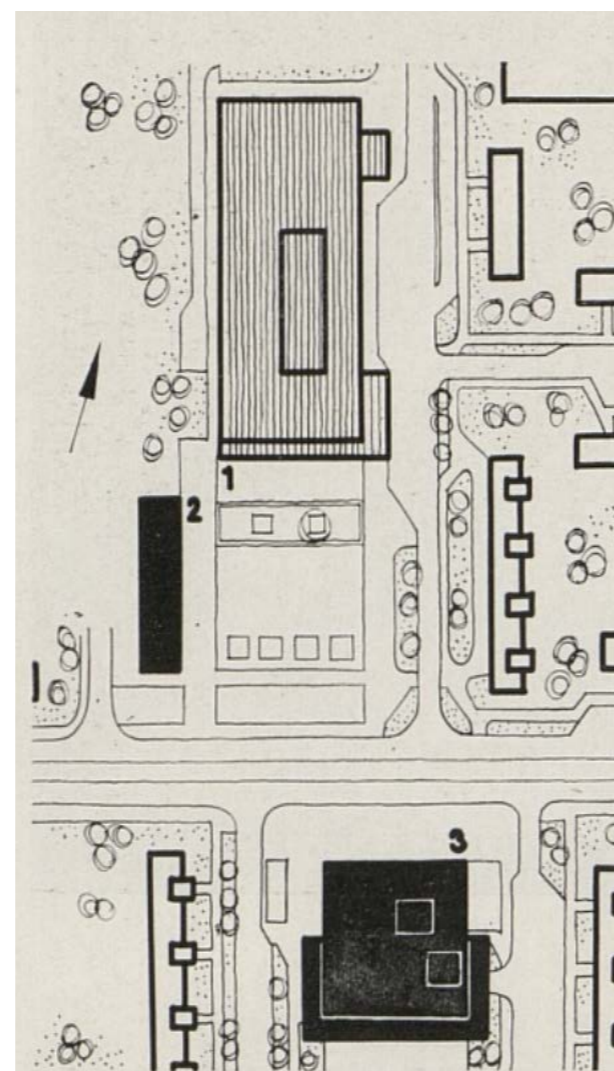
V místě, které bylo vymezeno pro budoucí náměstí, byl postaven obchodní dům a dům hotelového bydlení, který je se svými 12 podlažími zároveň místní dominantou. Autory jsou Vojtěch Šalda a Josef Polák. U plánovaného náměstí měl vzniknout také kulturní dům, kterým mělo být dotvořeno centrum sídliště. Objekt měl být dvoupodlažní a měl zde být umístěn kinosál (600 míst), společenský víceúčelový sál (700 míst), dětská loutková scéna (150 míst), klubovny, knihovna, restaurace, kavárna a vinárna. [4]

Dům hotelového bydlení, 3 - obchodní dům
Architektura ČSR. Praha: Klub Architektů, 1970(7), s. 280

Obchodní dům
Architektura ČSR. Praha: Klub Architektů, 1970(7), s. 280

Situace centra:
1 - kulturní dům, 2 - dům hotelového bydlení, 3 - obchodní dům
Architektura ČSR. Praha: Klub Architektů, 1970(7), s. 280

Ústav makromolekulární chemie

V letech 1963-1964 byla realizována stavba Ústavu makromolekulární chemie československé akademie věd. Autorem je Karel Prager. Na fasádu domu je použit závěsný lehký plášť, který byl vyvinutý jako prototypová série. Dům je místní dominantou a kompozičně zakončuje osu, kterou ulice Na Petřinách tvoří. Je evidován jako kulturní památka. [5]

Ústav makromolekulární chemie, snímek Marie Šechtlová
atelier Šechtla a Voseček, sechtl-vosecek.ucw.cz, vyhledáno dne 20.05.2023

Ústav makromolekulární chemie, snímek Marie Šechtlová
atelier Šechtla a Voseček, sechtl-vosecek.ucw.cz, vyhledáno dne 20.05.2023

90. léta

Po sametové revoluci se začalo diskutovat o záměru revitalizace areálu továrny na laboratorní skla. Byla probírána koncepce urbanistického zásahu do struktury sídla Petřiny a opět bylo otevřeno téma centra Petřin a jejich náměstí. Autorem vítězného návrhu se stal architekt Vlado Milunić. [6]

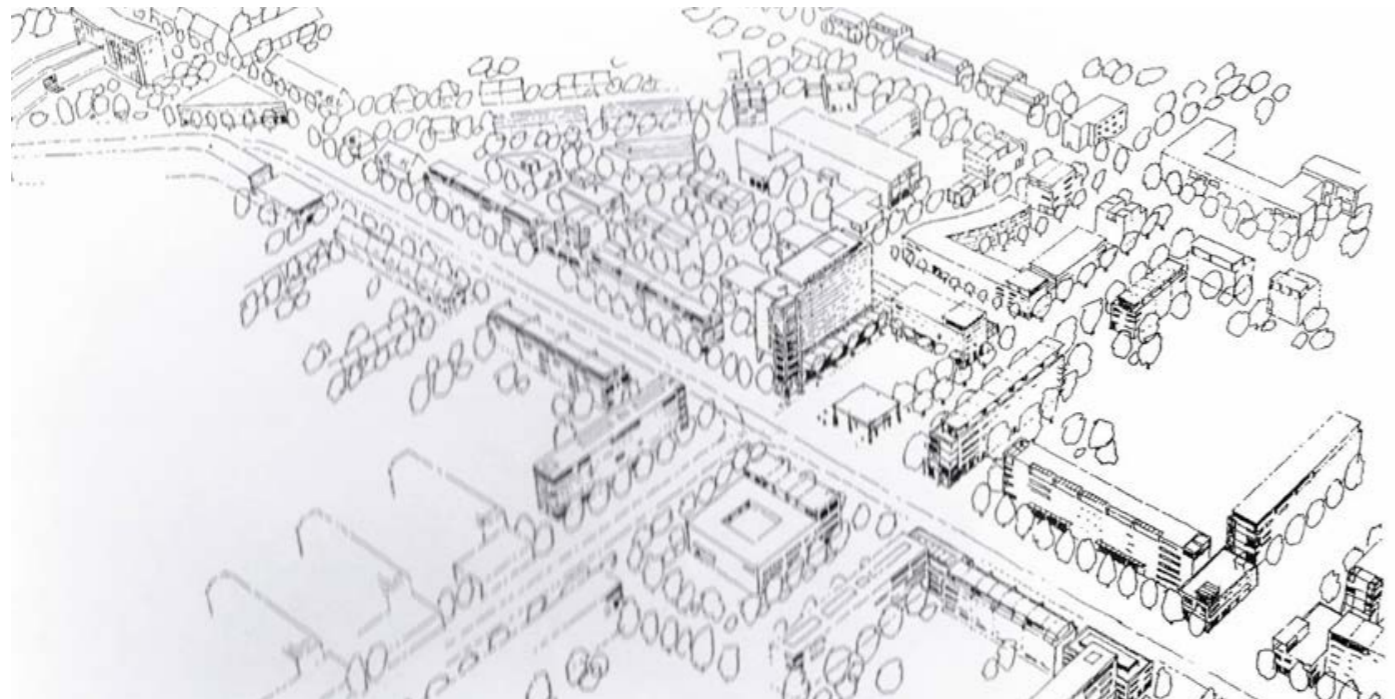

Přestavba továrny na laboratorní skla
archív autora

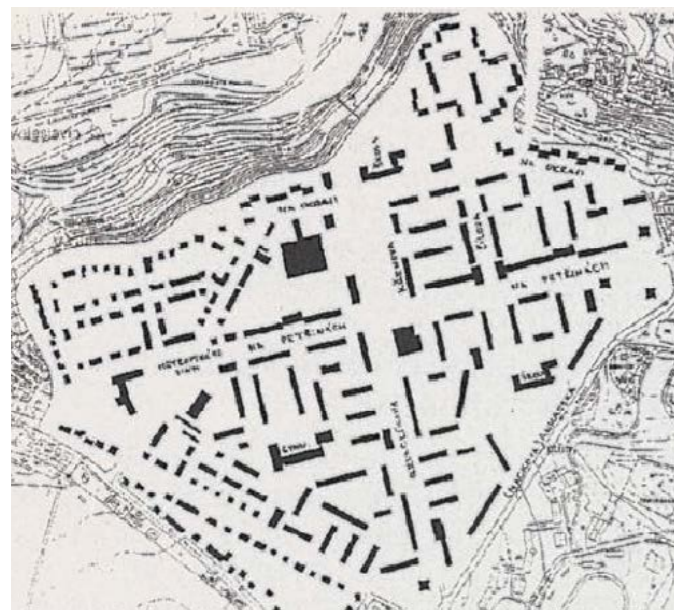
F.H.R

(Ateliér Dům a Město)

Návrh respektuje rastr sídliště a doplňuje ho. Okolo zamýšleného náměstí navrhuje zkompaktnění zástavby a tím jasnější vymezení plochy. V okrajových částech, které sousedí s rodinnými domy, jsou navrhnuté nájemní vily.

Původní stav
Architekt 22/97

Původní stav
Architekt 9/96, str. 12

návrh situace od F.H.R
Architekt 9/96, str.12

Vlado Milunić

Projekt je pojmenován Areál Hvězda podle letohrádku Hvězda, jehož tvarem měly být objekty inspirovány. Je zde 350 bytů. Místo plánovaného kulturního domu u zamýšleného náměstí zničil bytový dům s komerčním parterem.

Model a situace projektu Vlado Miluniće
Architekt 9/96, str. 11

Situace Vlado Miluniće
Architekt 9/96, str. 12

Současný stav ulice Na Okraji
archiv autora

Současnost

V současnosti vznikají na Petřínách samostatné objekty, které vyplňují proluky, nebo vznikají namísto zchátralých staveb. Nejvíce mediálně sledovaná byla výstavba Vily Na Petřínách, která byla postavena na pozemku, kde stála funkcionalistická vila. Petřiny se staly více investorsky zajímavým místem po otevření stanice metra Petřiny, která je na nové části trasy linky A. Největší projekt, který je nyní ve výstavbě, je bytový dům Dům Comenius.

Zbouraná funkcionalistická vila
Autor: Yan Renelt, MAFRA

Novostavba, Vila Na Petřínách
www.napetrinach7.cz, vyhledáno dne 20.05.2023

Bytový dům na Petřínách, výstavba 2006, vítěz Grand Prix Obce architektů
archiv autora

Rezidence Nové Petřiny, výstavba 2007
archiv autora

Rezidence Petřiny, výstavba 2008
www.hanspaul.cz, vyhledáno dne 20.05.2023

Rezidence Petřiny, výstavba 2023
www.rezidencepetriny.cz, vyhledáno dne 20.05.2023

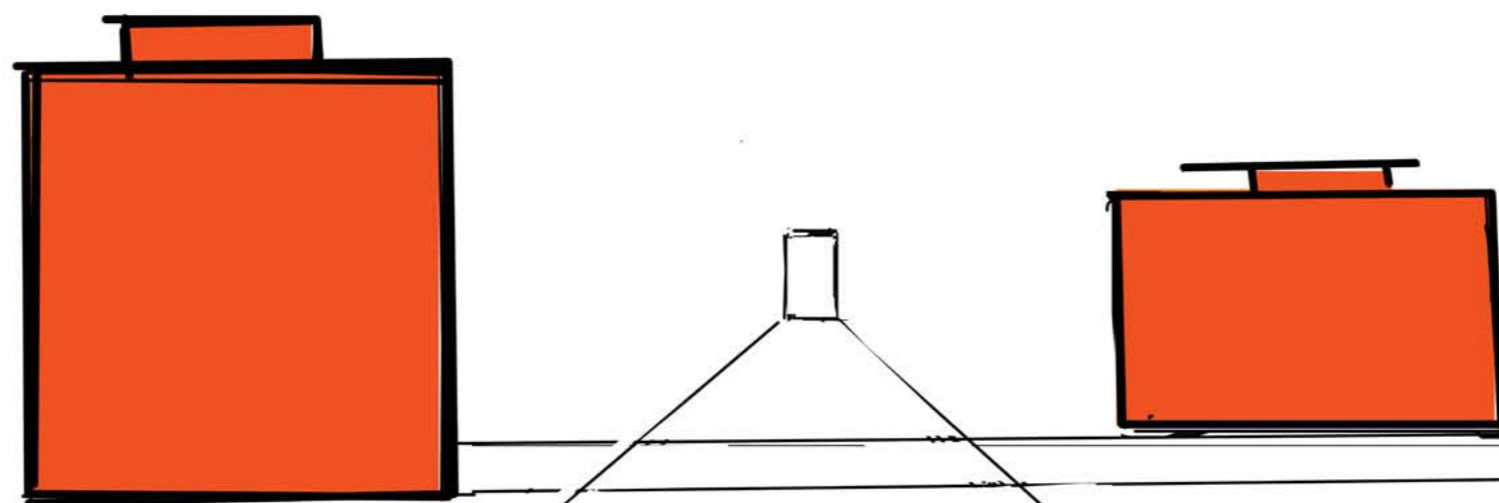
Knihovna Petřiny, kolaudace v září 2023
www.monom.cz, vyhledáno dne 20.05.2023

Dům Comenius, kolaudace v listopadu 2023
www.dumcomenius.cz, vyhledáno dne 20.05.2023

04

NÁVRH

„Za čitelné považujeme takové město, jehož oblasti, významné prvky a cesty jsou snadno rozpoznatelné a lehce zapadnou do celkového schématu.“

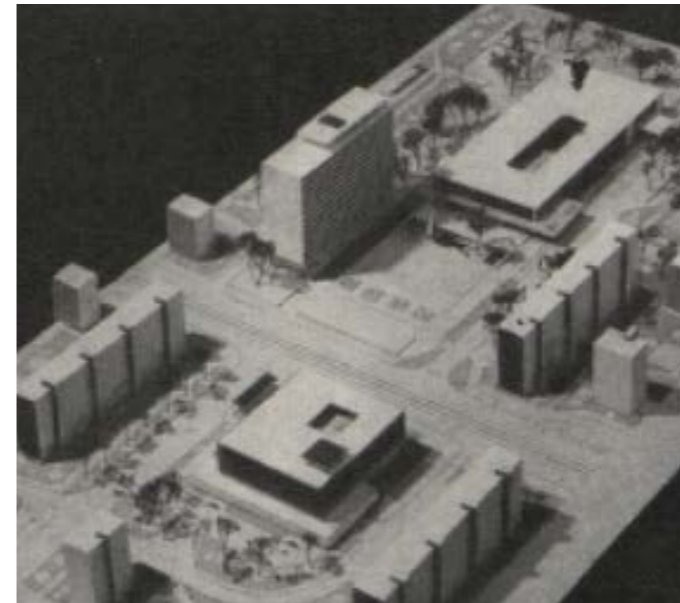
- Lynch Kevin, Obraz města, Praha: Polygon, 2004, s. 3

Koncept

Vývoj centrální části Petřin

Plán na vytvoření náměstí byl odložen v 70.letech, když v místě nebyl vystavěn původně plánovaný kulturní dům. Návrhy na dokončení záměru se znovu objevily v 90.^[7] letech při vypsání soutěže na dostavbu části Petřin. Mezi zvažovanými možnostmi byla i výstavba domu, který by byl umístěn na místě plánovaného kulturního domu. Ten by uzavíral prostor, který by získal potenciál pro vznik zvažovaného náměstí, jehož dominantou by byl Dům hotelového bydlení. Vítězným návrhem se stal „Areál Hvězda“ od architekta Vláda Miluniće. Ten zde umístil dům, který zabral i část volného půdorysu. „Areál Hvězda“ se silně prostorově vymezil proti dosavadním panelovým domům a zčásti zastínil Dům hotelového bydlení, který tak přišel o svou dominantnost v zástavbě.^[8]

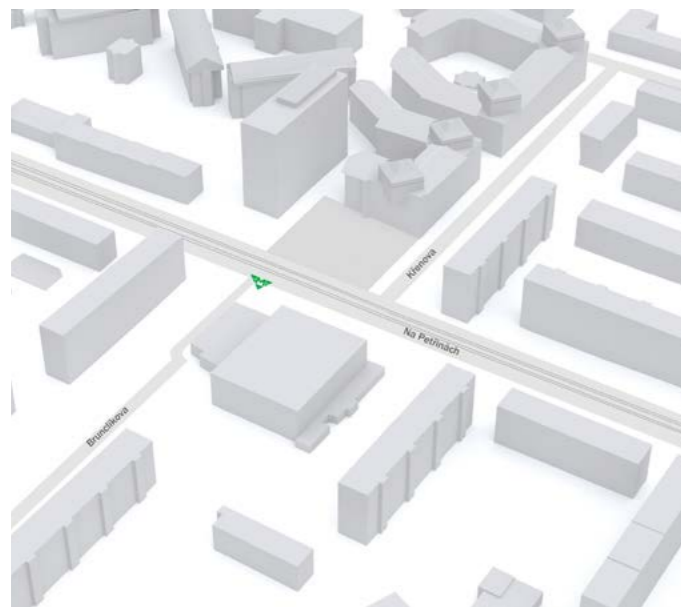
Možnost vytvoření ze současné plochy náměstí, které definuje místní centrum a nabízí škálu využití, se začala znovu diskutovat při zveřejnění záměru na demolici obchodního domu. Ten je v současnosti jen částečně využíván. Původní fasáda byla nahrazena během předešlé rekonstrukce a tím se změnil i architektonický výraz domu, který je nyní v celkově zhoršeném stavu.

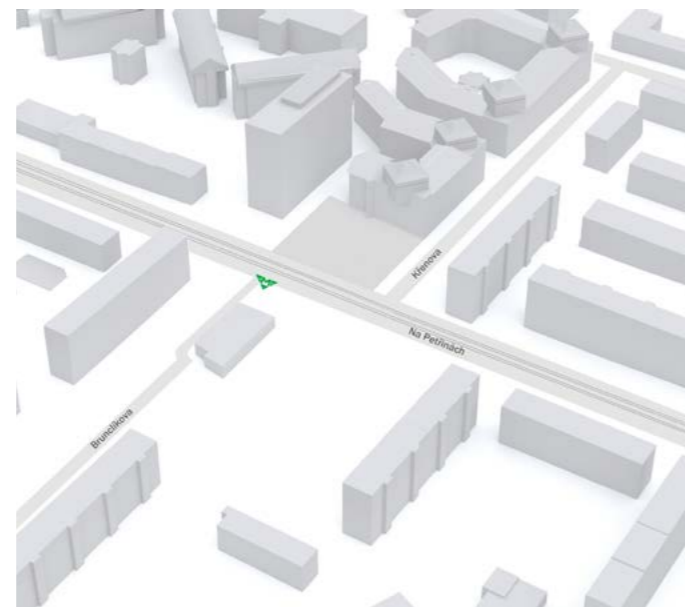
Dobový model návrhu místního centra s náměstím
Architektura ČSR. Praha: Klub Architektů, 1970(7), s. 280

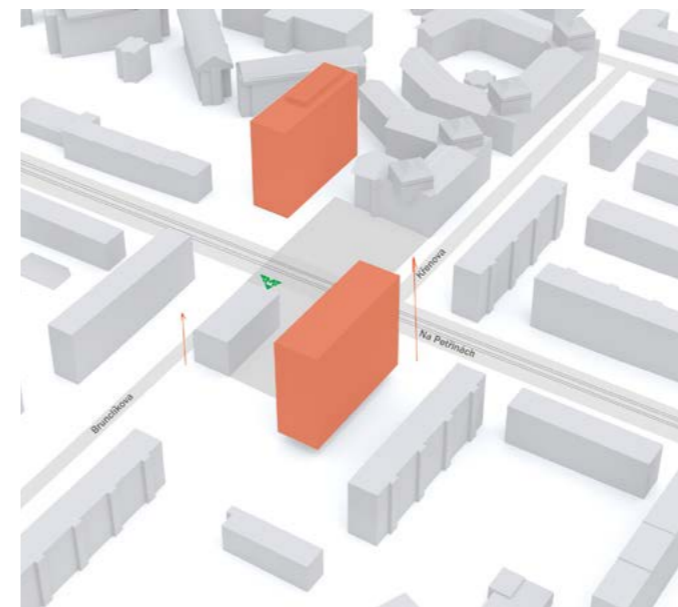
Současný stav
Google Maps, vyhledáno dne 10.10.2023

1

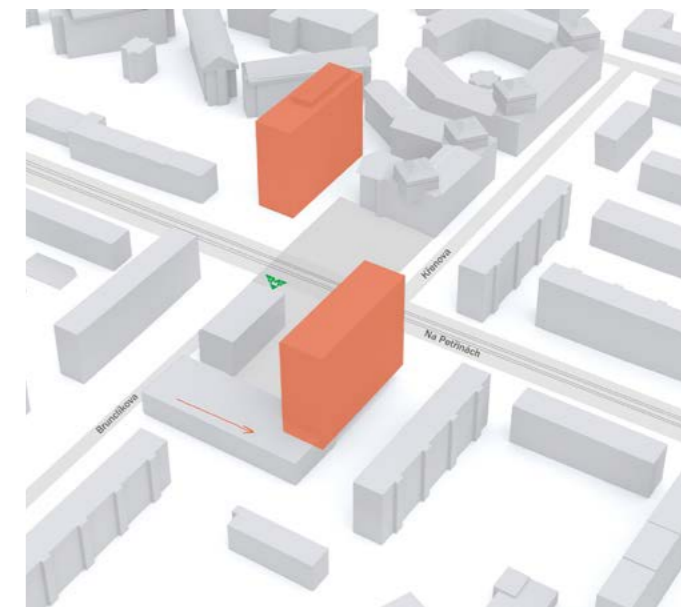
V současnosti je vedle obchodního domu výstup z metra, kterému se vyhýbá ulice Brunclíkova. Vzniká zde úzká ulička mezi výstupem a obchodním domem. Parkoviště vedle Domu hotelového bydlení má plochu 972 m².

2

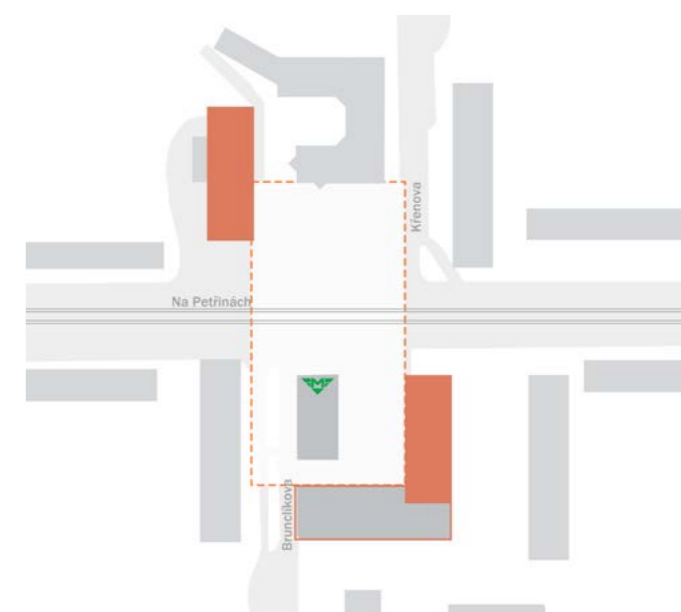
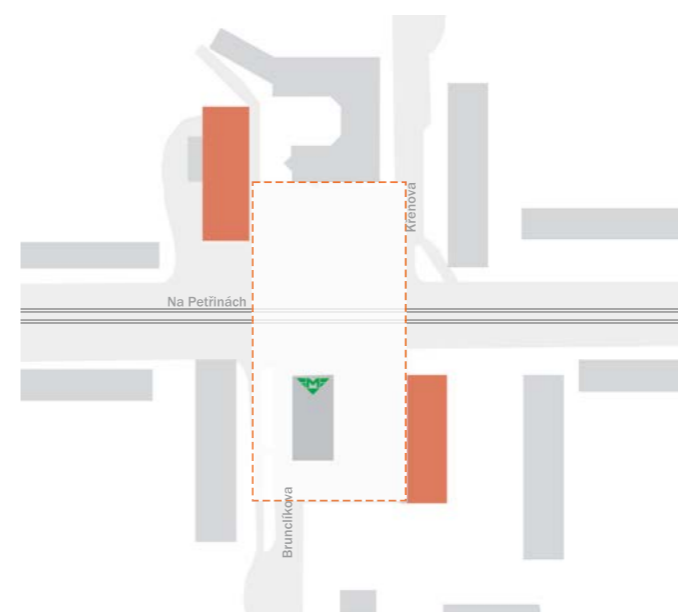
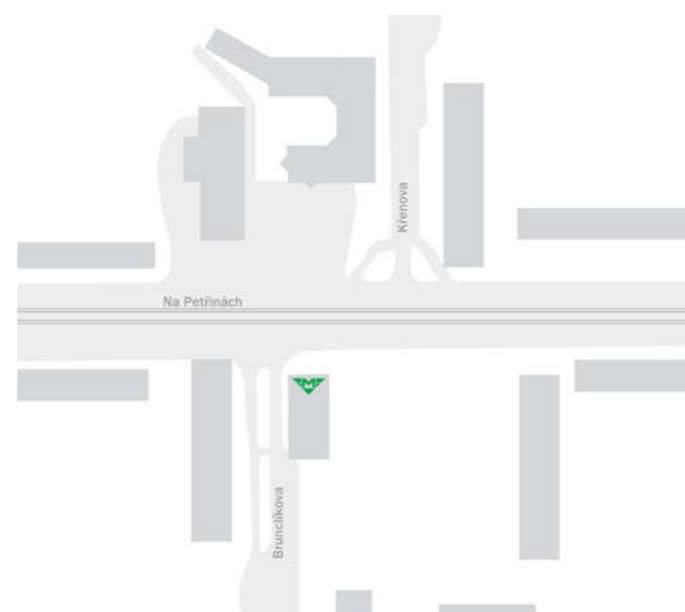
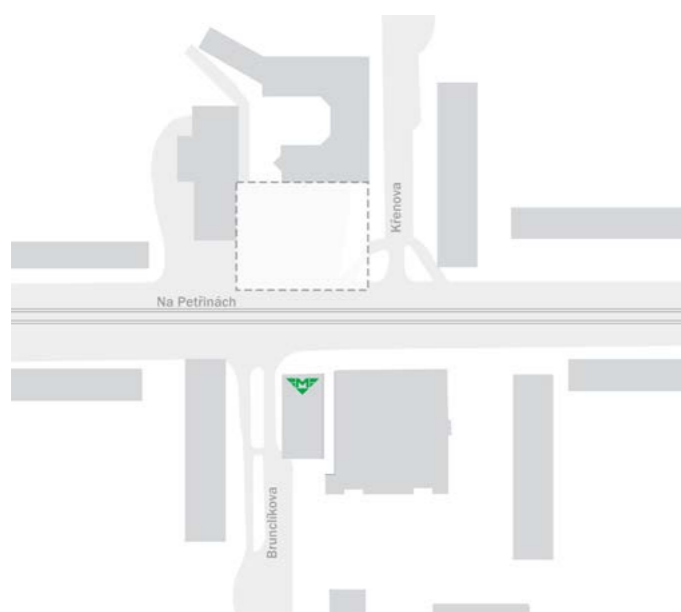
Návrh pracuje s plánovanou demolicí obchodního domu. Řešení respektuje současné umístění výstupu z metra a napomáhá jeho zakomponování do městské struktury.

3

Práce si klade za cíl vrátit význam Domu hotelového bydlení a zároveň sjednotit plochu, která je rozdělená ulicí Na Petřínách na dvě části, tak, aby zde vznikl potenciál pro vytvoření centrálního náměstí. V rámci řešení je zde umístěn dům, který je protipólem Domu hotelového bydlení. Společně mohou hmoty prostorově definovat obě strany náměstí. Navržený dům je svou výškou nová dominanta v území. Hmota objektu výstupu z metra je navýšena o dvě patra a mírně rozšířena směrem k náměstí. V řešení je navrženo narovnání ulice Brunclíkova. Plocha nového náměstí má 4075 m².

4

Prostor je uzavřen třetí nejvyšší hmotou.

Součástí návrhu bylo hledání výšky a formy nově navrhnutých budov s ohledem na jejich schopnost ovlivňovat veřejný prostor navrhovaného náměstí a tvarovat důležité místo v uspořádání sídla. Při analýze pohledů a vzájemných vztahů vyplynulo, že s ohledem na vývoj a zásahy do původní kompozice sídla, samotný Dům hotelového bydlení již není dominantou, která by mohla jasně určovat významný bod v lokalitě. Zadáním návrhu nového centra se proto stalo i hledání nové dominanty, která bude Dům hotelového bydlení podporovat, tak, aby bylo klíčové místo zřetelné a dobře čitelné ve struktuře zástavby.

Podle platných pražských stavebních předpisů navrhovaná dominanta nesplňuje při svém umístění požadavky na odstupovou vzdálenost od vedlejšího panelového domu v části jeho fasády. Pro splnění předpisu by mohl mít navrhovaný dům výšku maximálně do 9NP, nebo by musel být umístěn uprostřed plochy nově navrhovaného náměstí, které by zde pak nemohlo vzniknout. Umísťování vysokých budov v zástavbě je obecně problematické kvůli jejich celkové prostorové náročnosti.

Pro účely této akademické práce, která si klade za cíl vytvořit návrh kompozice, jež bude schopna prostorově definovat nové náměstí Petřín, je přesto v návrhu na základě ověření kompozičních vztahů pro různé hmotové řešení dále pracováno s výškovou dominantou.

1

Varianta s hmotou nové budovy ve výšce do 9NP – nová hmota není schopna vyzdvihnout důležitost místa. Na druhé straně ulice je zvýrazněna hmota, která představuje Dům hotelového bydlení.

2

Hmotové řešení s věžovou siluetou nového domu nezapadá do kontextu Domu hotelového bydlení a dále ho upozaduje. Hmoty společně nedefinují prostor náměstí.

3

Při zvolení stejné výšky obou hmot je řešení nevýrazné. V některých pohledech by nebyla zřetelně vidět ani jedna budova. V pohledu od Ústavu makromolekulární chemie AV ČR by se nová hmota jevila nižší než Dům hotelového bydlení, kvůli jejímu vzdálenějšímu půdorysnému umístění.

4

Při řešení, ve kterém je nová budova vyšší než Dům hotelového bydlení, je možné kombinovat pohledy s různou viditelností obou domů. Při příjezdu směrem k Ústavu makromolekulární chemie AV ČR se nový dům jeví vyšší díky tomu, že jeho hmota je umístěna blíže k pozorovateli. Naopak při pohledu od Ústavu makromolekulární chemie, kde je nižší zástavba převážně rodinných domů a je zde méně krytý pohled, se bude nová hmota zdát téměř stejně vysoká jako Dům hotelového bydlení. Tyto dvě dominanty tak mohou vzájemně působit a doplňovat se při vytváření různých pohledů v jiných částech lokality.

Křenová

Na Petřínách

Brunčlikova

Ankarská

Na Vypichu

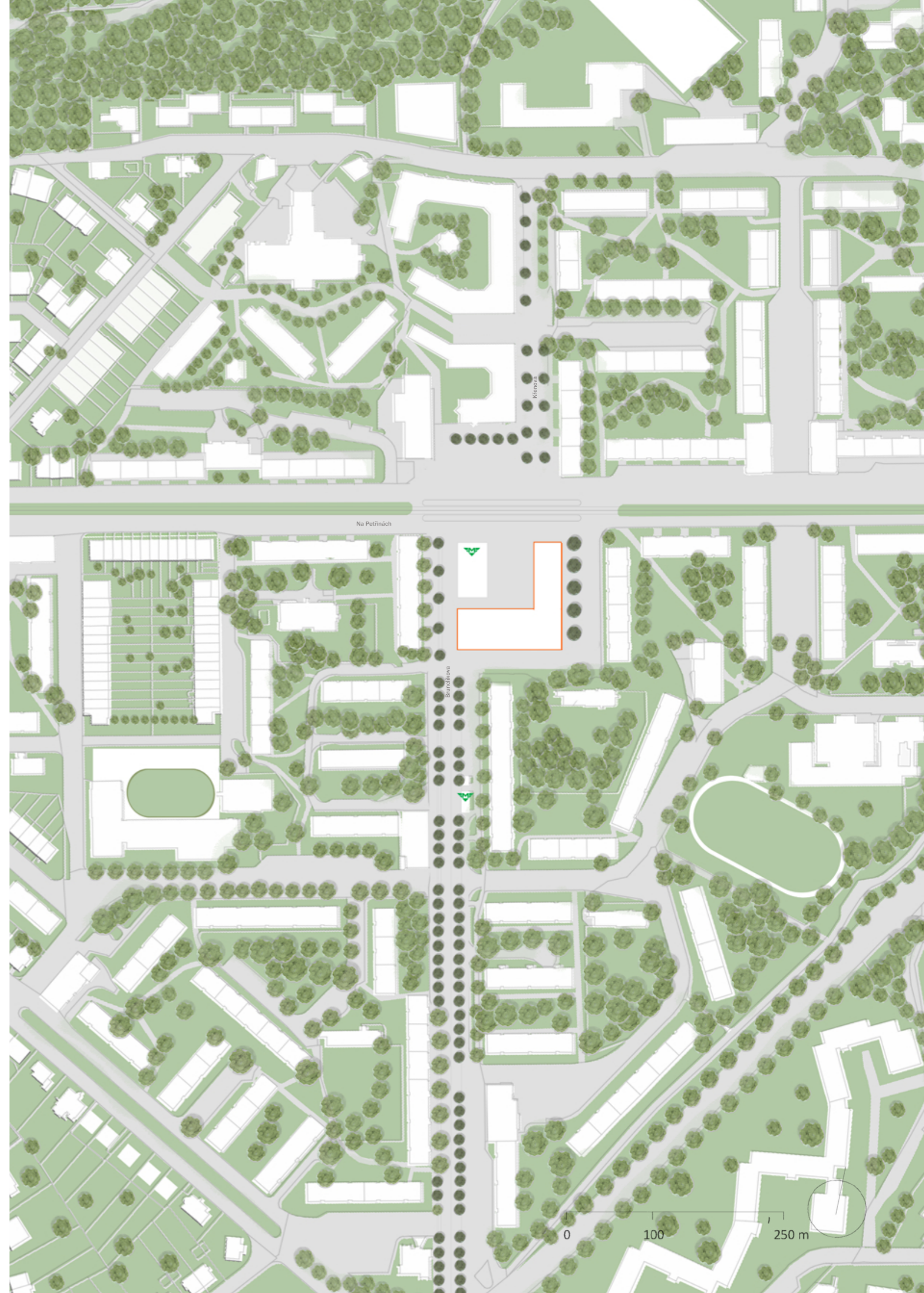
0 100 250 m

Petřiny jsou ulicí Na Petřinách rozděleny na „Petřiny sever“ a „Petřiny jih“. Náměstí tyto dvě části spojuje. V příčném směru vedou na náměstí dvě hlavní ulice. V Křenově ulici má dům komerční parter. Návrh doplňuje ulici o řadu stromů, která vede k náměstí. Brunclíkova ulice je 545 m dlouhá a je nejdelší příčnou ulicí v území. V ulici stály u obchodního domu malé kiosky, které byly při výstavbě vestibulu zdemolovány a zázemí pro stánkaře zde již nebylo obnoveno.

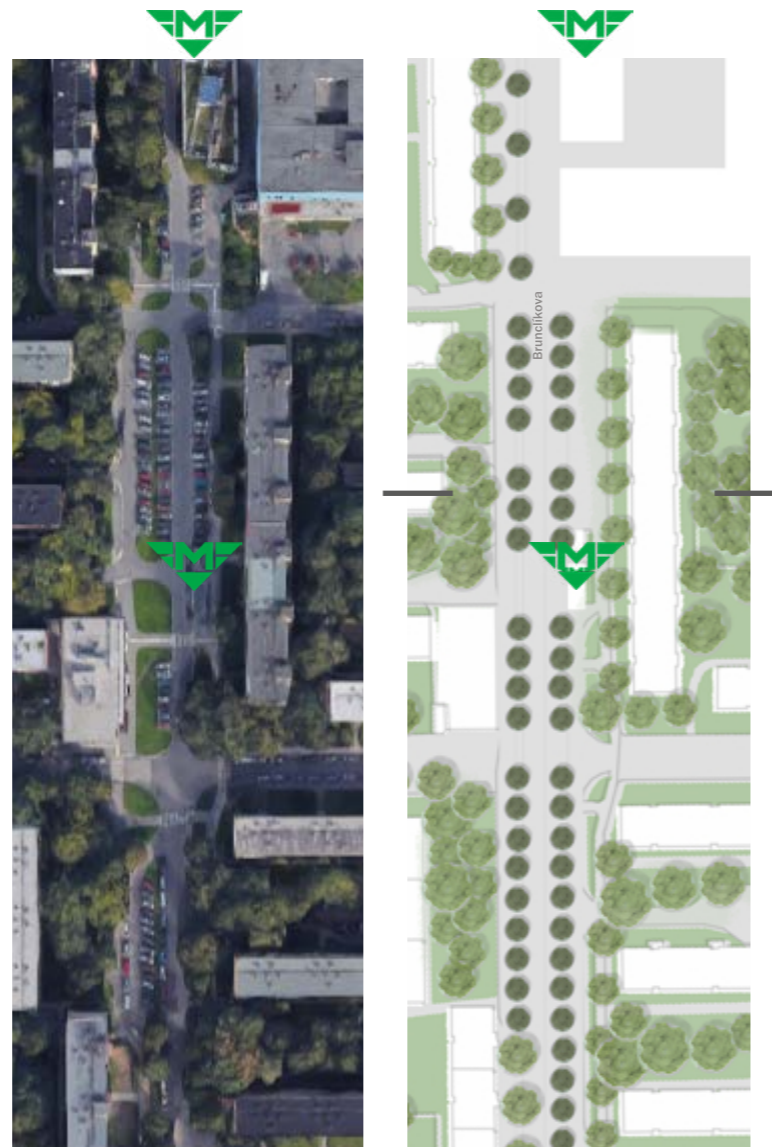
Legenda

nové stromy jsou ve výkresu zvýrazněny tmavším odstínem

Návrh ulice Brunclíkova

V současnosti je ulice chaoticky členěná různě umístěnými parkovacími ostrůvky. Vestibul metra byl půdorysně umístěn i v části ulice, která se mu tak musí uhýbat. Řešení ulici narovnává. Pruh pro obousměrnou jízdu automobilů je uprostřed ulice. Podélná a kolmá parkovací stání jsou po stranách jízdního pruhu. Pruh pro automobily je vizuálně oddělen novou výsadbou stromořadí, která zároveň zahušťuje řadu tvořenou stávajícími stromy v ulici.

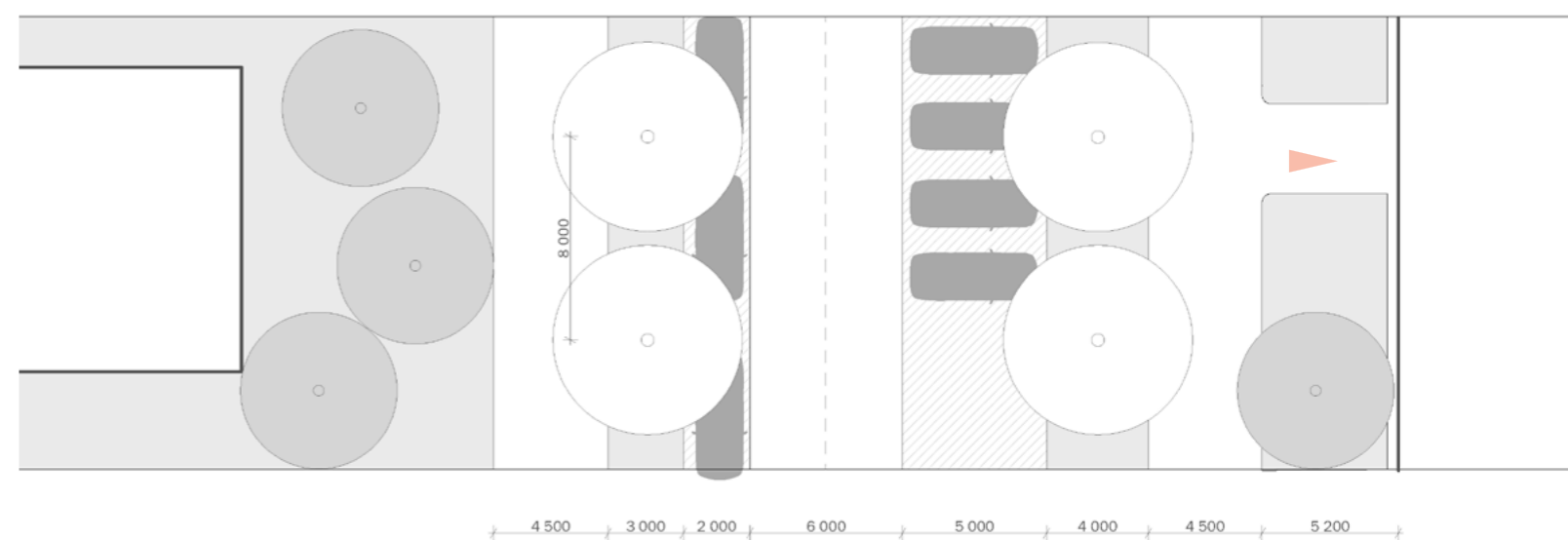
Současný stav
Google Mpas, vyhledáno dne 21.12.2023

Návrh

Řez ulicí Brunclíkova

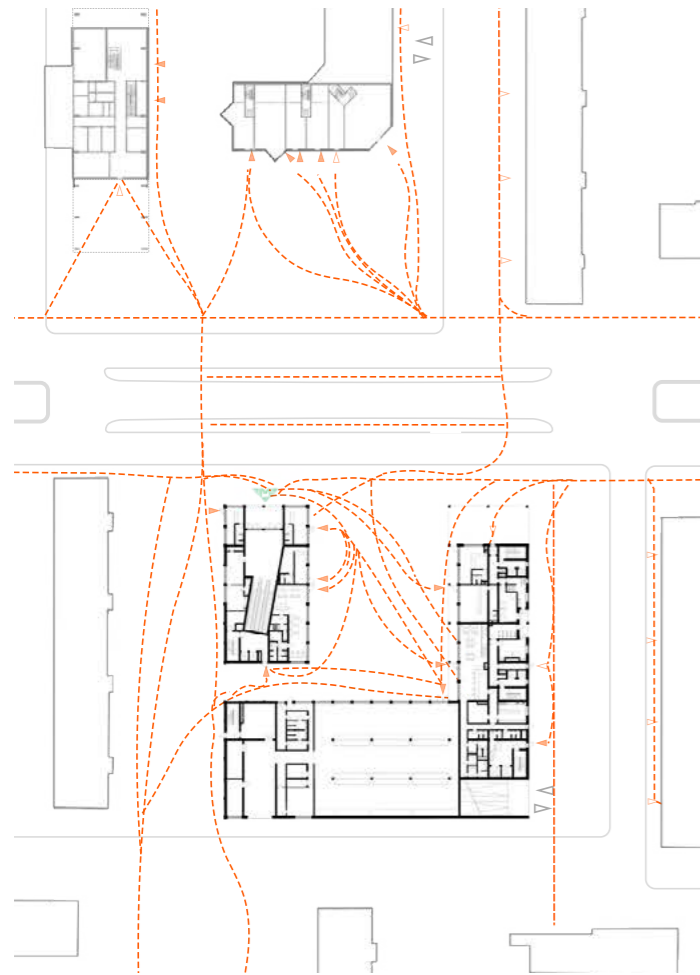

Brunclíkova ulice směrem k ulici Na Petřínách, po pravé straně vestibul je metra, současný stav
Google Mpas, vyhledáno dne 21.12.2023

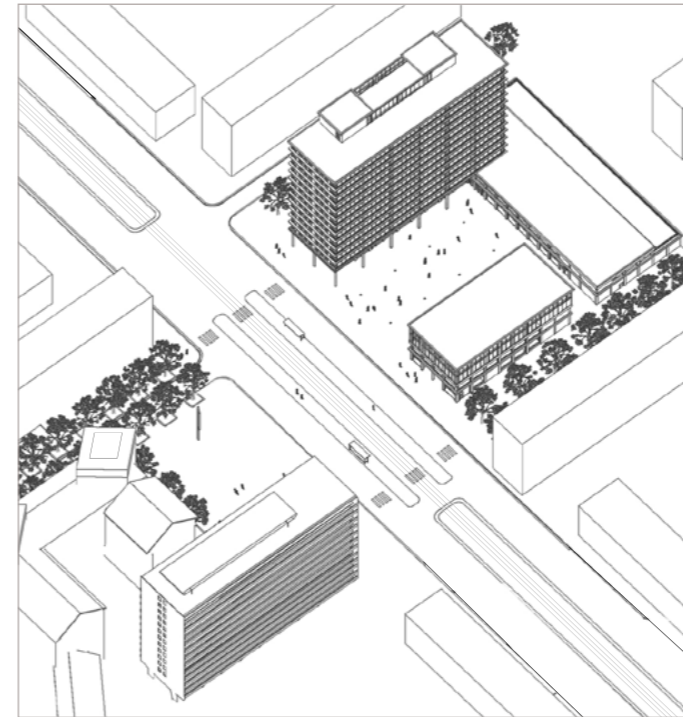

Náměstí

Cílem práce bylo vytvořit náměstí jako prostor, který nabízí variaci dějů a možností využití. Místo, kde se mohou konat například trhy a sousedská setkání. Návrh parteru nových budov vychází mimo jiné i ze schématické simulace pohybu osob, tak, aby ve všech částech navrhované plochy docházelo k přirozeným příležitostem k mezilidským kontaktům.

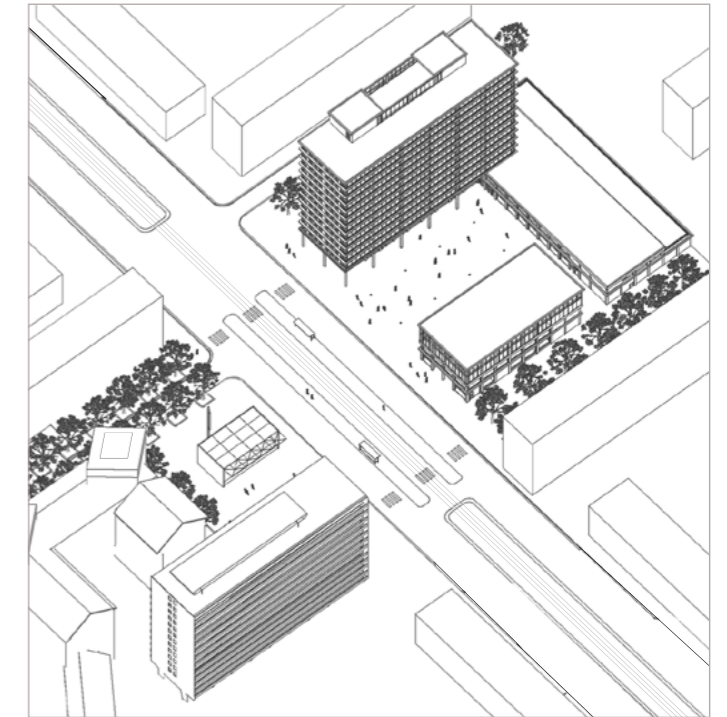

1

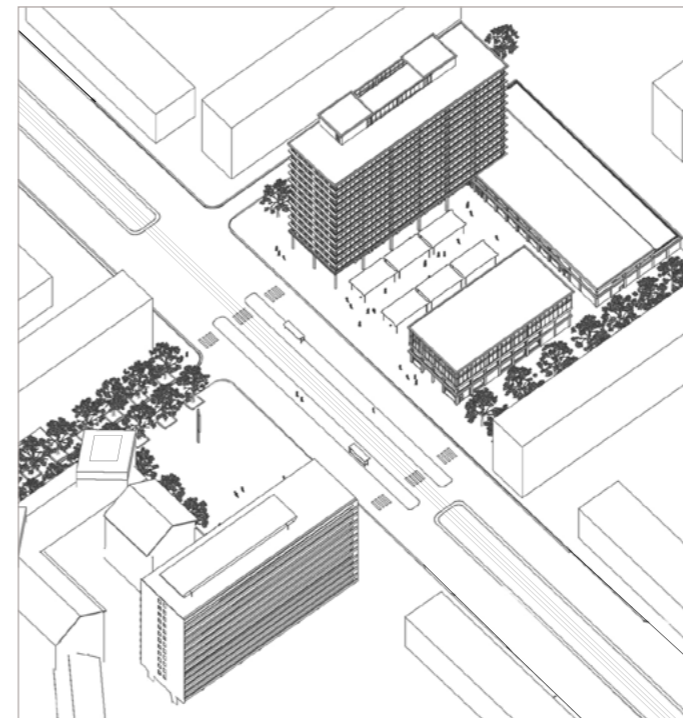
návrh samotného náměstí

2

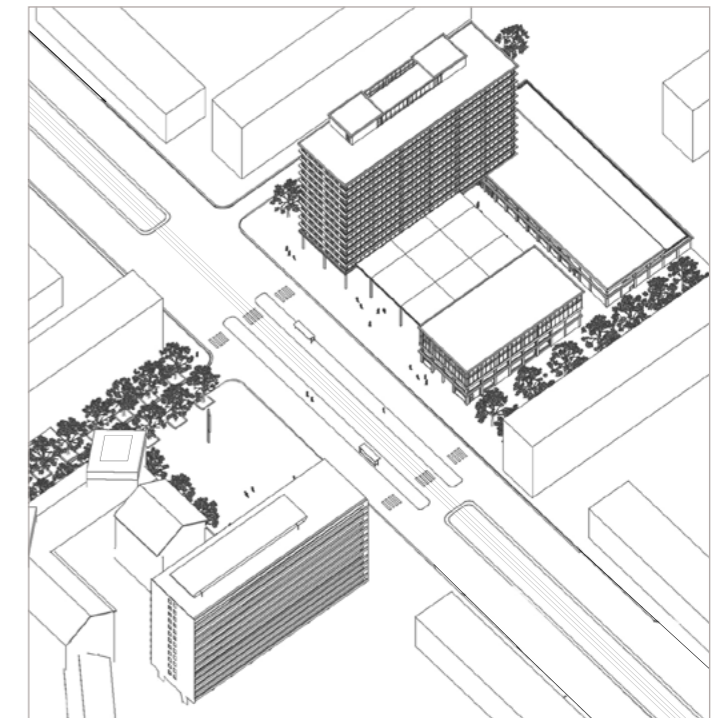
varianta využití: koncertní pódium

2

varianta využití: trhy

3

varianta využití: sezónní zastřešení

Celá plocha je sjednocena stejným typem dlažby. Silnice je vyvýšená na úroveň obrubníku s výškou 20 mm. Tramvajové ostrůvky jsou oproti současnému stavu posunuty západněji, aby zde byl umožněn bezpečný přechod v celé délce náměstí. Část Brunclíkovy ulice je u náměstí neprůjezdná s povolením vjezdu pouze pro rezidenty panelového domu. V části u domu „Areálu Hvězda“ a Domu hotelového bydlení je mírný kopec s výškovým rozdílem 1,2 m. V této části je navržena fontána, která svým tvarem vychází z existující nerovnosti terénu. Díky tomu má několik úrovní, které umožňují různé způsoby kontaktu s vodou. Část fontány má kraj ve výšce 45 cm, který je určen k sezení. U fontány je navržena výsadba nových stromů.

Legenda

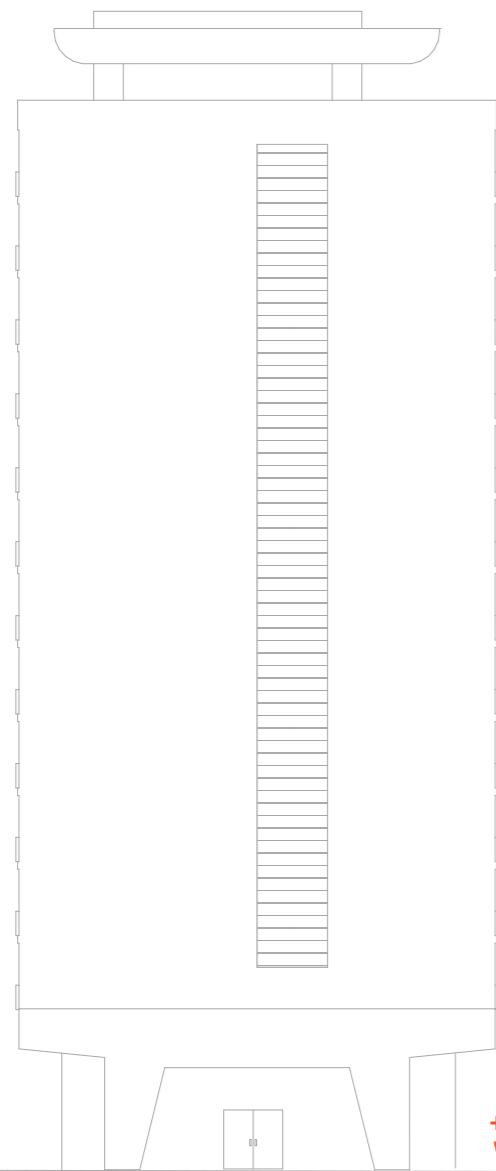
- vstup služby
- vstup byty
- vjezd do podzemních garáží

Ve výkresu je pro názornost schématicky vyznačen i parter stávajících domů na náměstí. Tento parter se v návrhu nemění.

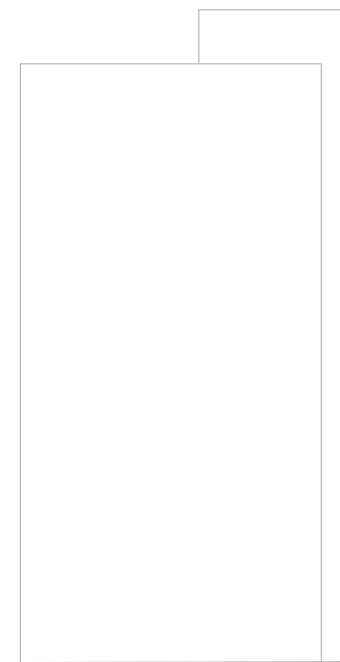
Petřiny

+ 364,2 m.n.m.

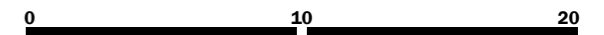
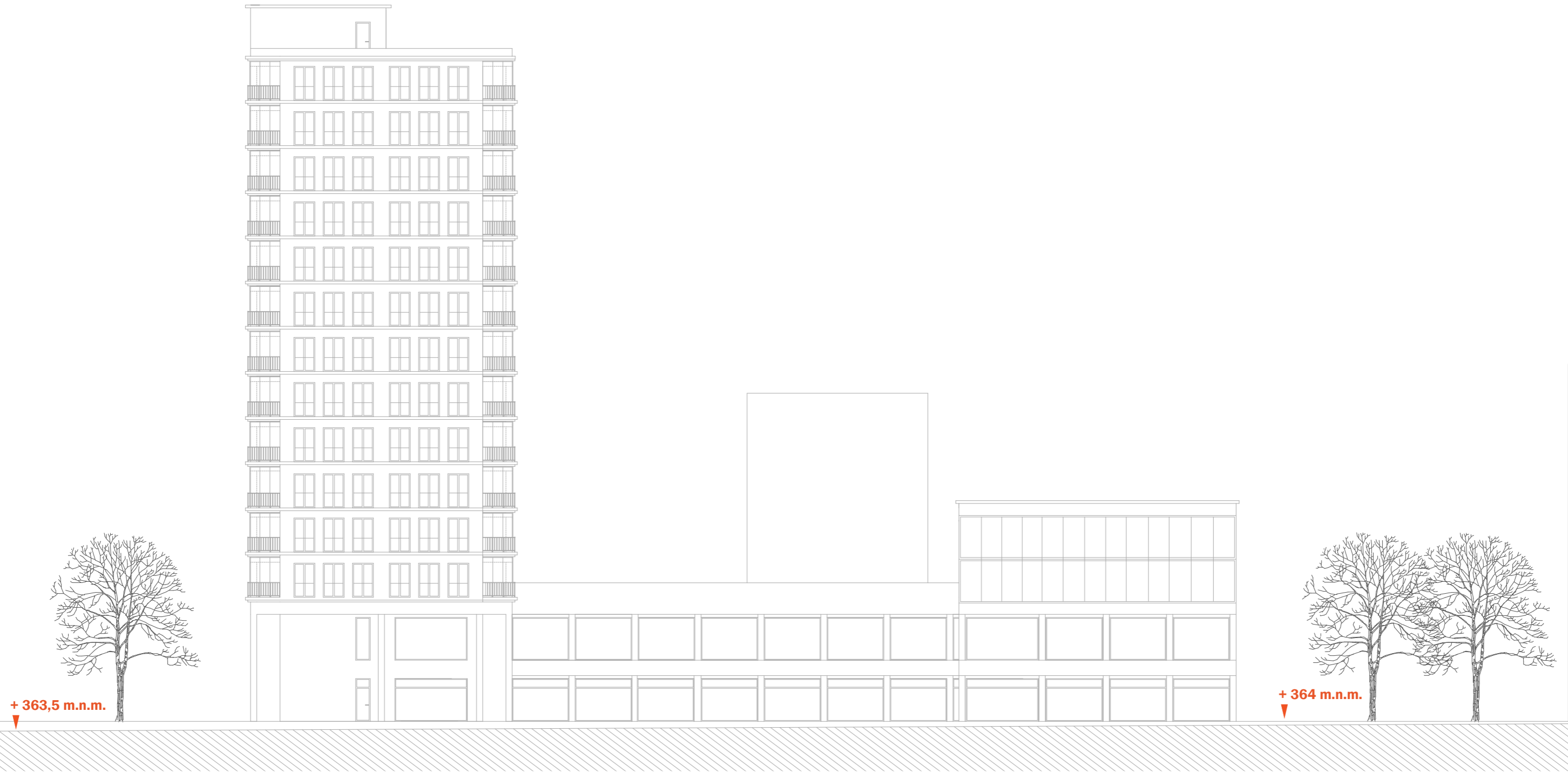
+ 363 m.n.m.

+ 362,3 m.n.m.

0 10 20

Stavby

Petřiny

Funkční využití

Návrh pracuje s umístěním více funkcí v budovách, tak, aby zde vznikla variace využití a dějů. Po zrušení záměru na výstavbu kulturního centra ze 70. let v místě chyběl dům s prostory pro komunitní a kulturní využití. V roce 2023 byla na Petřinách otevřena nová knihovna, která má zároveň prostory pro komunitní setkávání, kinosál pro 60 návštěvníků a místnosti pro workshopy a kulturní akce. V návaznosti na to řešení nepracuje s výstavbou komunitního centra na náměstí.

Parter domů je určen ke komerčnímu využití. Ve vestibulu metra jsou umístěny drobnější prostory k pronájmu, které svou povahou obnovují prostor kiosků, které byly v místě odstraněny při výstavbě metra v roce 2015. V dalších patrech je umístěno sportovní centrum. V části domu, která podélně uzavírá náměstí, je v parteru umístěn obchod s potravinami. Ten nahrazuje obchod v demolovaném obchodním domě. V dalším podlaží jsou kanceláře. Ve vysoké části domu jsou v parteru umístěny komerční prostory a bistro, které je i ve 2 NP. V dalších patrech jsou byty. Na bytovém patře jsou 3 byty na schodiště. Dvě jednotky jsou typu 3+kk s navrhnutou prostornější dispozicí a jedna jednotka typu 2+kk. Každý byt má zasklenou lodžii.

Architektonický výraz

Při návrhu domu s vestibulem metra a sportovním centrem byla zachována část existující dispozice vestibulu se současnou pozicí eskalátorů, které vedou z nástupiště metra.

Dům má navrhnuté nové fasády a nadstavěné dvě podlaží.

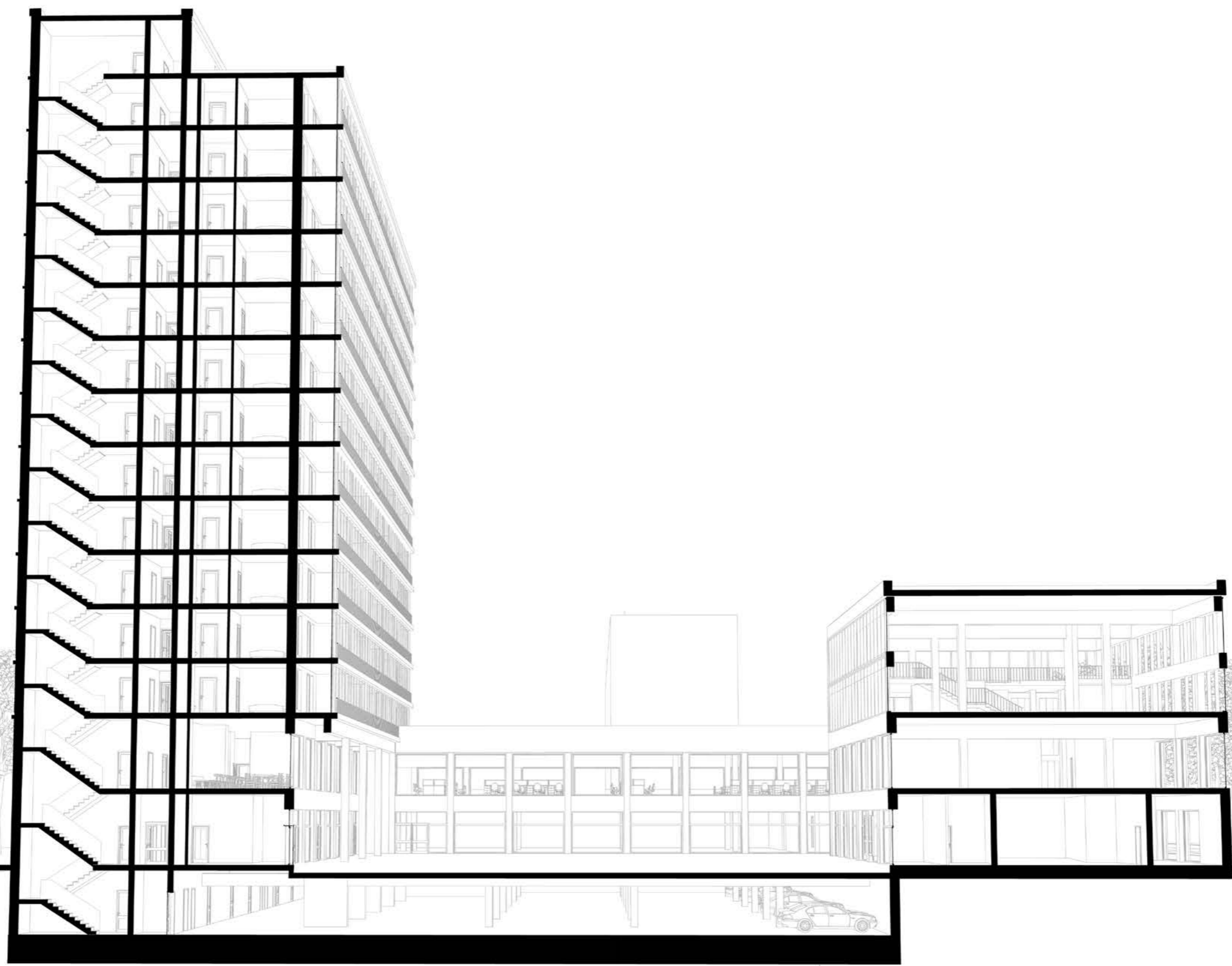
Fasáda prvních dvou pater navrhovaných domů je řešena příznanou skeletovou konstrukcí s povrchovou úpravou z pohledového betonu. Fasáda domu nad vestibulem metra je ve 3 NP a 4 NP tvořena lehkým obvodovým pláštěm. Tímto vzniká vizuální kontakt s gymnastickou halou, která je umístěna v navrhovaném sportovním centru.

Fasádu v bytových patrech vysokého domu tvarují zasklené lodžie, které jsou umístěny po většině obvodu jeho delších stran. Obvodové stěny jsou v těchto patrech bíle omítnuty.

Barvy navrhovaných domů byly zvoleny v neutrálních barvách jako reakce na okolní panelové domy, které mají fasády různé barevnosti a grafického pojetí.

+ 46 m
+ 43 m

+ 11 m
+ 8 m
+ 4 m
+ 0,00 m
- 3,64 m

0 10 20

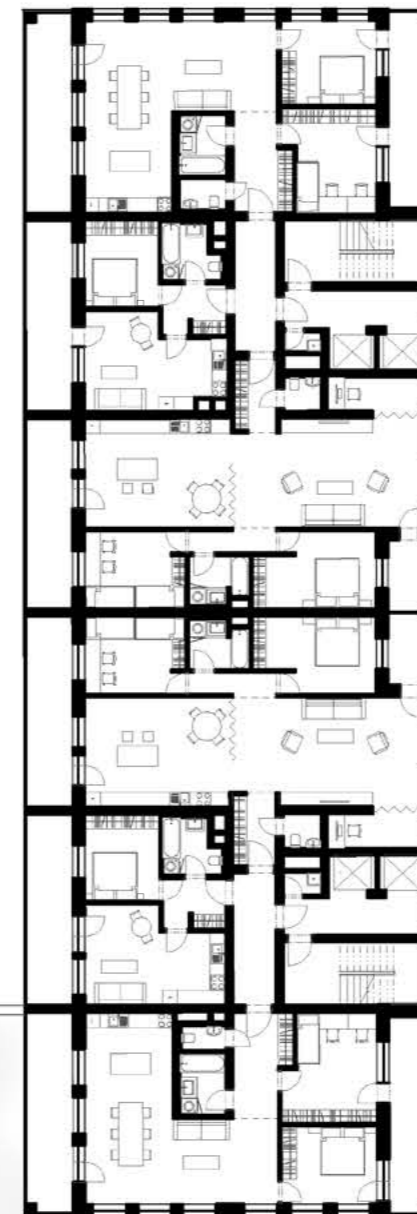
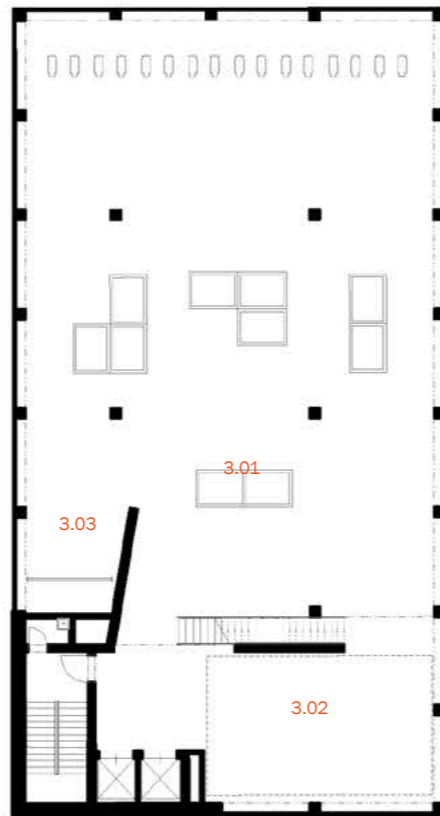
1.01	vesitubul metra	1.17	prostor pro odpadkové kontejnery
1.02	komerční prostor	1.18	kolárna/kočárkárna
1.03	komerční prostor	1.19	kuchyně bistro
1.04	kancelář pro zaměstnance dopravního podniku	1.20	studená kuchyně
1.05	technická místnost	1.21	zázemí pro zaměstnance bistra
1.06	vstup do sportovního centra	1.22	WC ženy
1.07	komerční prostor	1.23	WC muži
1.08	komerční prostor	1.24	vstup do administrativní části
1.09	komerční prostor	1.25	prodejna potravin
1.10	vstup do bytového domu	1.26	zázemí prodejny
1.11	úklidová místnost	1.27	šatna ženy
1.12	kolárna/kočárkárna	1.28	šatna muži
1.13	prostor pro odpadkové kontejnery	1.29	kancelář
1.14	komerční prostor	1.30	sklad
1.15	bistro	1.31	sklad
1.16	vstup do bytového domu	1.32	sklad
		1.33	zásobování

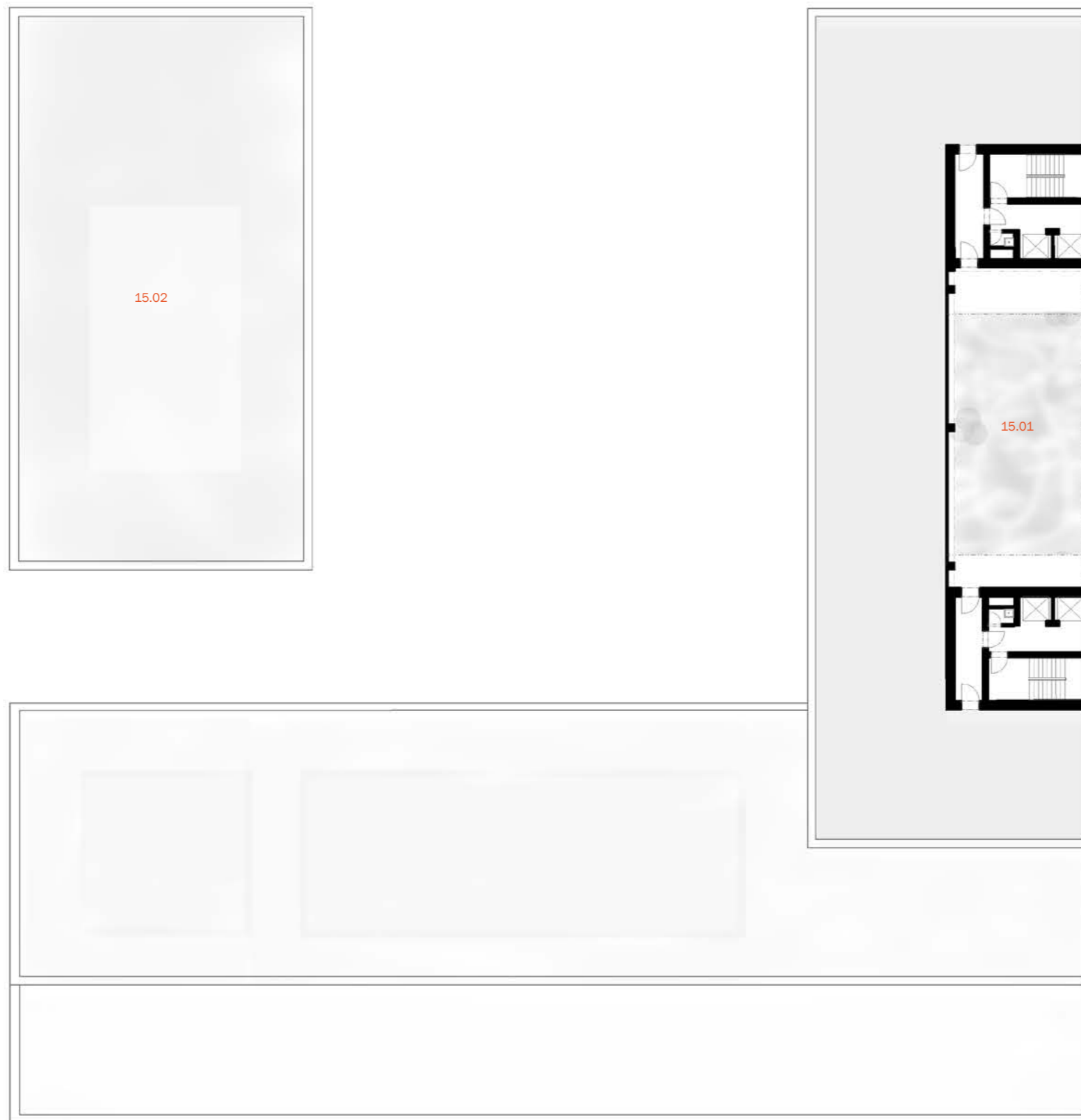
2.01 recepce sportovního centra	2.12 WC muži
2.02 šatna ženy	2.13 phone box
2.03 šatna muži	2.14 phone box
2.04 fitness zóna	2.15 phone box
2.05 zázemí recepce	2.16 phone box
2.06 bar	2.17 kancelářské potřeby, tiskárna
2.07 denní místnost s kuchyňkou	2.18 zasedací místnost
2.08 WC muži	2.19 technická místnost
2.09 WC ženy	2.20 WC ženy - bistro
2.10 kanceláře - open space	2.21 WC muži - bistro
2.11 WC ženy	2.22 bistro
	2.23 pochozí střecha

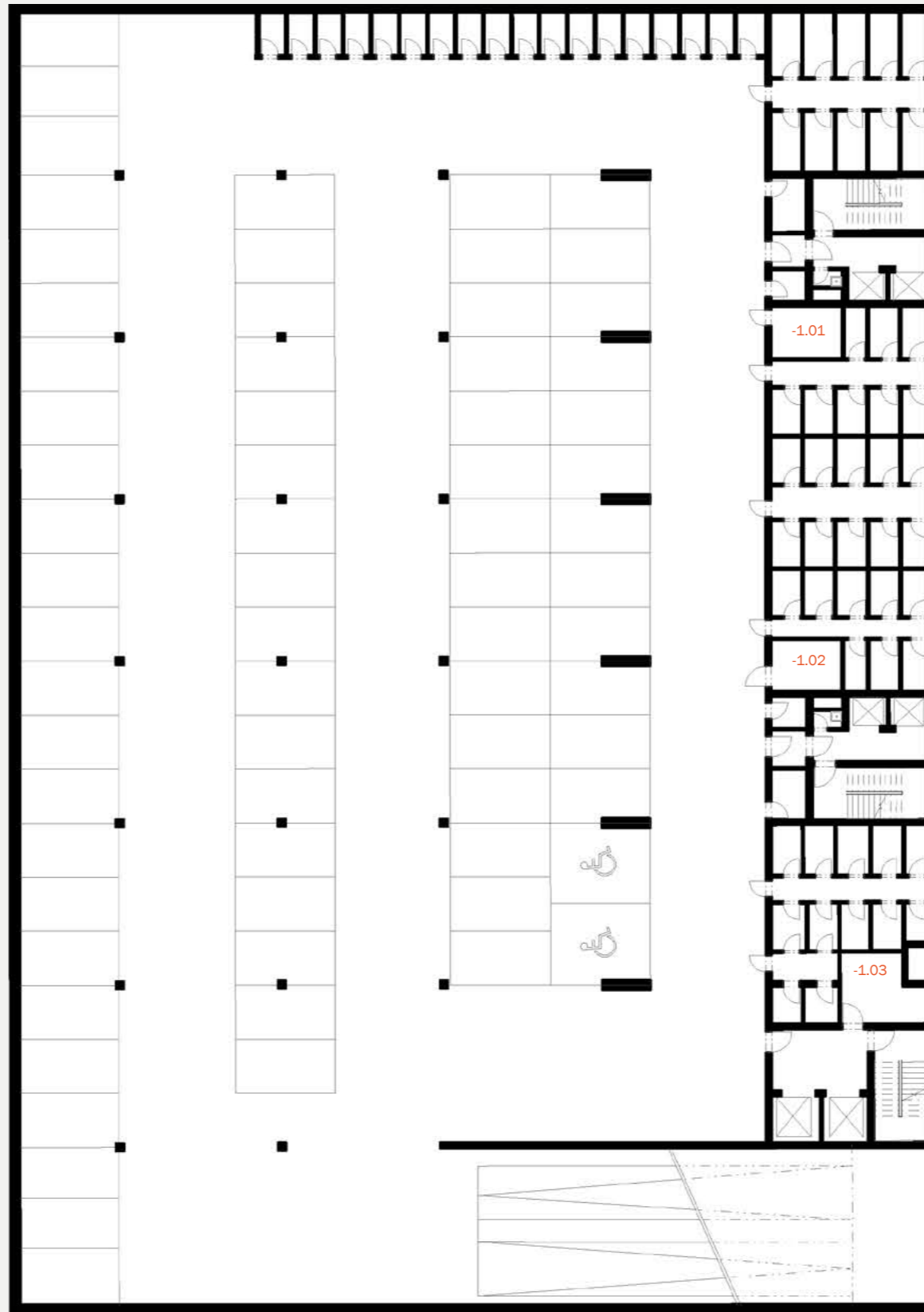
- 3.01 gymnastická hala
- 3.02 relax zóna
- 3.03 miesto s molitanovou jámou
- 3.04 zelená strecha s priestorom pro umístění solárních panelů

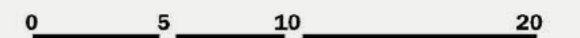
- 15.01 společná pochozí část střechy bytového domu s vegetací a ochranou proti větru
- 15.02 zelená střecha s prostorem pro umístění solárních panelů

- 1.01 technická místnost
- 1.02 technická místnost
- 1.03 technická místnost

podzemní parkoviště

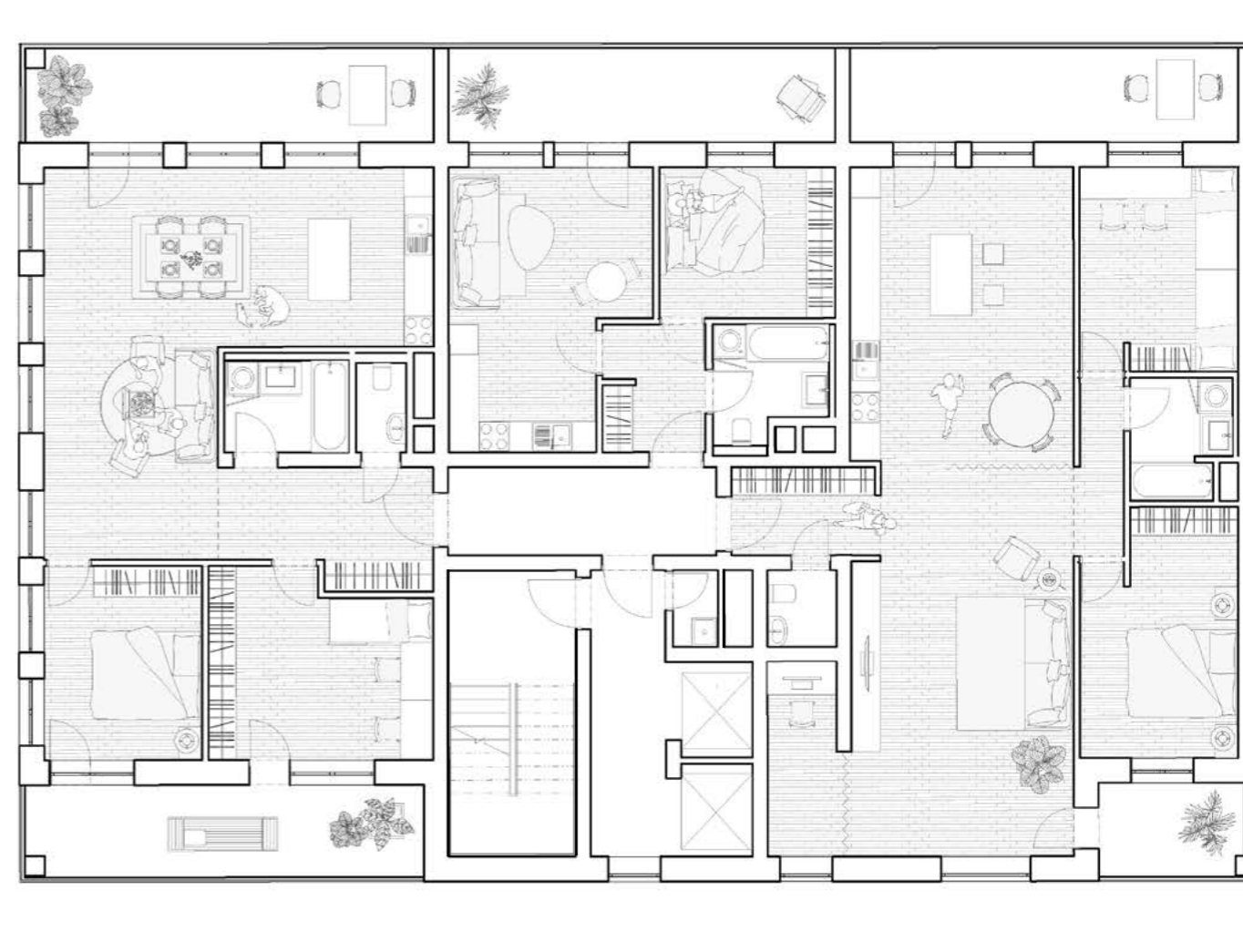

obývací část s jídelním koutem v bytě 3+kk

3 + kk
87 m² + 24 m² zasklená lodžie

2 + kk
46² + 12 m² zasklená lodžie

3 + kk
105 m² + 20 m² zasklená lodžie

Stavebně konstrukční řešení

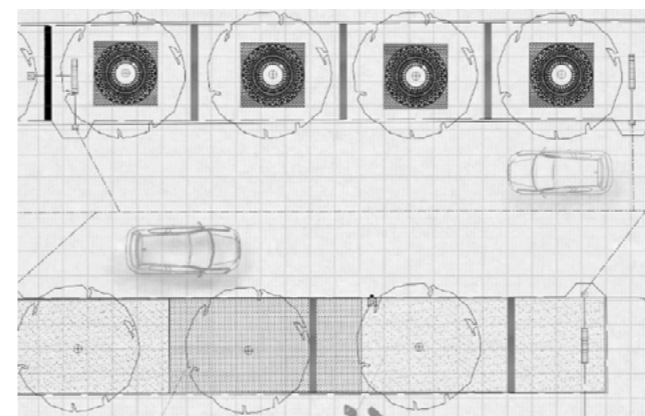
Konstrukční systém je navržen jako kombinace železobetonového stěnového a sloupového příčného systému s průvlaky v základním modulu 8,1 m. Nad vestibulem metra je modul nepravidelný a je ovlivněn existujícím systémem.

Technické zařízení budov

V místě je veden větvový vodovodní řád, jednotná kanalizační stoka a teplovod. Připojení nových domů k technickým sítím je z ulice Brunclíkova a Bubeníčková. Větrání v objektech je uvažované jako kombinace přirozeného a nuceného v závislosti na využití. V kancelářích a bytech jsou otevřívána okna. Chráněná úniková cesta typu C ve vysoké části domu je větrána přetlakem. Vertikální rozvody jsou vedeny v instalačních šachtách. Technické místnosti jsou v návrhu umístěny v 1PP a v domě s vestibulem metra je technická místnost v 1NP. Na plochých střeších jsou umístěny solární panely.

Požárně bezpečnostní řešení

Vysoká část domu má požární výšku 49,6 m, tudíž jsou zde navrženy chráněné únikové cesty typu C. V ostatních částech navrhovaných domů jsou navrženy chráněné únikové cesty typu A. V obchodě s potravinami, sportovním centru a v podzemních garážích jsou uvažovány sprinklery.

Propojení protějších dešťových záhonů pod komunikací
Ukázkové řešení BGG systému modrozelené infrastruktury v Praze, www.iprpraha.cz/stromorad, vyhledáno dne 10.11.2023

Nakládání s dešťovou vodou

Plocha náměstí je spádována ke stromořadím, kde je umístěn dešťový záhon s bio retenčním záhonem s otevřenou podkladní vrstvou. Voda je využívána k zavlažování vegetace a zároveň dochází k jejímu odparu. V případě nahromadění dešťové vody, je přebytek vody odveden přes regulační vpusť do vsakovacího koše. Mezi stromořadími je vedena dešťová kanalizace, tak, aby mohlo k předávání vody mezi retenčními záhony docházet i přes ulici.^[9]

Obecná podoba BGG systému, řez
Ukázkové řešení BGG systému modrozelené infrastruktury v Praze, www.iprpraha.cz/stromorad, vyhledáno dne 10.11.2023

Seznam použitých zdrojů v textech

[2], [3] BĚLOVÁ Jana, KALAŠOVÁ Renata; Břevnov, Praha: Muzeum hlavního města Prahy, 2016, s.122

[1] POPELOVÁ Lenka, ULRICH Petr (ed.) ; Slavné stavby Prahy 6, Praha : Foibos a Foibos books ve spolupráci s Městskou částí Praha 6, 2009, s. 114-115

[5] ŠEVČÍK, Oldřich a Ondřej BENEŠ. Architektura 60. let: „zlatá šedesátá léta“ v české architektuře 20. století. Praha: Grada, 2009, s. 130

[4] [7] Architektura ČSR. Praha: Klub Architektů, 1970(7), s. 280

[6], [8] Architekt 9/96, str. 11

Digitální zdroj

[9] Ukázkové řešení BGG systému modrozelené infrastruktury v Praze, www.iprpraha.cz/stromorad

